पेतवत्थु

राहुलसङ्किच्चानेन
आनन्दकोसल्लानेन
जगदीसकस्सपेन च
सम्पादितो

उत्तमभिक्खुना पकासितो
२४८१ बुद्धवच्छरे (1937 A. C.)

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

प्राङ्निवेदनम्

पालिवाङ्मयस्य नागराक्षरे मुद्रणं अत्यपेक्षितमिति नाविदितचरं भारतीयेतिहासविविदिषूणाम् । संस्कृतपालिभाषयोरतिसामीप्यादपि यत् परस्सहस्रेभ्यः जिज्ञासुभ्यः संस्कृतज्ञेभ्यः पालिग्रन्थराश्यवगाहनं दुष्करमिव प्रतिभाति तत् लिपिभेदादेव । एतदर्थमयमस्माकमभिनवः प्रयासः । अत्र नूतना अपि पाठभेदाः निधेया इत्यासीदस्माकं मनीषा परं कालात्ययभीत्याऽत्र प्रथमभागे धम्मपदादन्यत्र न तत् कृतमभूत् । अधोटिप्पणीषु सन्निवेशिताः पाठभेदाः । प्रायः Pali Text Society मुद्रितेभ्यो ग्रन्थेभ्य उद्धृताः ।

अर्थसाहाय्यं विना अस्मत्समीहितं हृदि निगूहितमेव स्यात् । तत्र भदन्तेन उत्तमस्थविरेण साहाय्यं प्रदाय महदुपकृतमिति निवेदयंति—

कार्त्तिकशुक्लैकादश्यां
२४८० बुद्धाब्दे

राहुलः सांकृत्यायनः
आनन्दः कौसल्यायनः
जगदीशः काश्यपश्च

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

विषय-सूची

	पिट्ठङ्को
१—पेतवत्थु	**१**
१—खेत्तूपमापेतवत्थु	१
२—सूकरपेतवत्थु	१
३—पूतिमुखपेतवत्थु	२
४—पिट्ठधीतलिकपेतवत्थु	२
५—तिरोकुड्ड पेतवत्थु	३
६—पञ्चपुत्तखादकपेतवत्थु	४
७—सत्तपुत्तखादकपेतवत्थु	५
८—गोणपेतवत्थु	५
९—महापेसकारपेतवत्थु	६
१०—खलात्यपेतवत्थु	७
११—नागपेतवत्थु	८
२—उरगपेतवत्थु	**९**
१२—उरगवग्गो पठमो	९
१३—संसारमोचक पेतवत्थु	१०
१४—सारिपुत्तत्थेरस्स मातुपेतीवत्थु	११
१५—मत्तापेतीवत्थु	१३
१६—नन्दापेतवत्थु	१४
१७—मट्ठकुण्डलिपेतवत्थु	१४
१८—कण्हपेतवत्थु	१६
१९—धनपालपेतवत्थु	१७
२०—चूळसेट्ठी पेतवत्थु	१८
२१—अङ्कुरपेतवत्थु	२३
२२—उत्तरमातुपेतवत्थु	२४
२३—सुत्तपेतवत्थु	२५
२४—कण्णमुण्डपेतवत्थु	२६
३—उब्बरीपेतवत्थु	**२९**
२५—उब्बरीवग्गो दुतियो	२९
२६—अभिज्जमानपेतवत्थु	३०
२७—सानुवासिपेतवत्थु	३२
२८—रथकारिपेतवत्थु	३४
२९—भुसपेतवत्थु	३४
३०—कुमारपेतवत्थु	३६
३१—सेरिणीपेतवत्थु	३६
३२—मिगलुद्दपेतवत्थु	३७
३३—दुतियलुद्दपेतवत्थु	३८
३४—कूटविनिच्छयकपेतवत्थु	३८
४—धातुविवरणपेत ततियो	**४०**
३५—चूळवग्गो ततियो	४०
३६—अम्बसक्खरपेतवत्थु	५१
३७—सेरिस्सकपेतवत्थु	५१
३८—नन्दिकापेतवत्थु	५५
३९—रेवतीपेतवत्थु	५५
४०—उच्छुपेतवत्थु	५६

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

	पिट्ठङ्को		पिट्ठङ्को
४१—कुमारपेतवत्थु	५७	४६—पाटलिपुत्तपेतवत्थु	६०
४२—राजपुत्तपेतवत्थु	५८	४७—अम्बपेतवत्थु	६०
४३—गूथखादकपेतवत्थु	५८	४८—अक्खरुक्खपेतवत्थु	६१
४४—गूथखादकपेतवत्थु	५९	४९—भोगसंहरपेतवत्थु	६१
४५—गणपेतवत्थु	६९	५०—सेट्ठिपुत्तपेतवत्थु	६१

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　www.umaragyanbhandar.com

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

पेतवत्थु

१—१

१—खेत्तूपमा अरहन्तो दायका कस्सकूपमा ।
बीजूपमं देय्यधम्मं ओघो निब्बत्तते फलं ॥
२—ओघबीजं कसीखेत्तं पेतानं दायकस्स च ।
तं पेता परिभुञ्जन्ति दाता पुञ्ञेन वड्ढति ॥
३—इधेव कुसलं कत्वा पेते च पाटिपूजयं ।
सग्गञ्च कमति ठानं कम्मं कत्वान भद्दकं'ति ॥

खेत्तूपमापेतवत्थु

१—२

१—कायो ते सब्बसोवण्णो सब्बा ओभासते दिसा ।
मुखं ते सूकरस्सेव किं कम्मं अकरी पुरे'ति ॥
२—कायेन सञ्ञतो आसिं वाचायासिं असञ्ञतो ।
तेन मे तादिसो वण्णो यथा पस्ससी नारदा'ति ॥
३—तं त्याहं नारद ब्रूमि सामं दिट्ठं इदं तया ।
माकासि मुखसा पापं मा खो सूकरमुखो अहू'ति ॥

सूकरपेतवत्थु

१—३

१—दिब्बं सुभं धारेसि वण्णधातुं वेहायसं
तिट्ठसि अन्तलिक्खे ।
मुखञ्च ते किमियो पूतिगन्धं खादन्ति किं कम्मं अकासि पुब्बे'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२—समणो अहं पापो दुक्खवाचो तपस्सीरूपो मुखसा असञ्ञतो ।
लद्धा च मे तपसा वण्णधातुं, मुखञ्च मे पेसुनियेन पूतीति ॥
३—तयिदं तया नारद सामं दिट्ठं अनुकम्पका ये कुसला वदेयुं ।
मा पेसुनं मा च मुसा अभाणि यक्खो तुवं होहिसि कामकामीति ॥

पूतिमुखपेतवत्थु

१—४

१—यं किञ्चारम्मणं कत्वा दज्जा दानं अमच्छरी ।
पुब्बे पेते च आरब्भ अथवा वत्थुदेवता ॥
२—चत्तारो च महाराजे लोकपाले यसस्सिने ।
कुवेरं धतरट्ठञ्च विरूपक्खञ्च विरूहकं तं एव पूजिता होन्ति दायका च अनिप्फला
३—न हि रुण्णं'व सोको वा याचञ्ञा परिदेवना ।
न तं पेतस्स अत्थाय एवं तिट्ठन्ति ञातयो ॥
४—अयं च खो दक्खिणा दिन्ना संघम्हि सुप्पतिट्ठिता ।
दीघरत्तं हिताय'अस्स ठानसो उपकप्पतीति ॥

पिट्ठधीतलिकपेतवत्थु

१—५

१—तिरो कुड्डेसु तिट्ठन्ति सन्धिसिङ्घाटकेसु च ।
द्वारबाहासु तिट्ठन्ति आगन्त्वान सकं घरं ॥
२—पहूते अन्नपानम्हि खज्जभोज्जे उपट्ठिते ।
न तेसं कोचि सरति सत्तानं कम्मपच्चया ॥
३—एवं ददन्ति ञातीनं ये होन्ति अनुकम्पका ।
सुचिं पणीतं कालेन कप्पियं पानभोजनं ।
इदं वो ञातीनं होतु सुखिता होन्तु ञातयो ॥
४—ते च तत्थ समागन्त्वा ञातिपेता समागता ।
पहुते अन्नपानम्हि सक्कच्चं अनुमोदरे ॥
५—चिरं जीवन्तु नो ञाती येसं हेतु लभामसे ।
अम्हाकञ्च कता पूजा दायका च अनिप्फला ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

६—न हि तत्थ कसी अत्थि गोरक्ख'एत्त न विज्जति ।
वणिज्जा तादिसी नत्थि हिरण्णेन कयक्कयं ॥

७—इतो दिन्नेन यापेन्ति पेता कालकता तहिं ।
उन्नमे उदकं वुट्ठं यथा निन्नं पवत्तति ।
एवं एव इतो दिन्नं पेतानं उपकप्पति ॥

८—यथा वारिवहा पूरा परिपूरेन्ति सागरं ।
एवमेव इतो दिन्नं पेतानं उपकप्पति ॥

९—अदासि मे अकासि मे ञातिमित्ता सखा च मे ।
पेतानं दक्खिणा दज्जा पुब्बे कतं अनुस्सरं ॥

१०—न हि रुण्णं वा सोको वा या चञ्ञा परिदेवना ।
न तं पेतानं अत्थाय एवं तिट्ठन्ति ञातयो ॥

११—अयं च खो दक्खिणा दिन्ना सङ्घम्हि सुपतिट्ठिता ।
दीघरत्तं हिताय' अस्स ठानसो उपकप्पति ॥

१२—सो ञातिधम्मो च अयं निदस्सितो, पेतानं पूजा च कता उळारा ।
बलञ्च भिक्खूनं अनुप्पदिन्नं, तुम्हेहि पुञ्ञं पसुतं अनप्पकं'ति ॥

तिरोकुड्ड पेतवत्थु

१—६

१—नग्गा दुब्बण्णरूपासि दुग्गन्धा पूति वायसि ।
मक्खिकापरिकिण्णा'व कानु त्वं इध तिट्ठसीति ॥

२—अहं भद्दन्ते पेतीऽम्हि दुग्गता यमलोकिका ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोका इतो गता ॥

३—कालेन पञ्च पुत्तानि सायं पञ्च पुनापरे ।
विजायित्वान खादामि ते पि न होन्ति मे अलं ॥

४—परिडय्हति धूमायति खुदाय हदयं मम ।
पानीयं न लभे पातुं पस्स मं व्यसनं गतं'ति ॥

५—किं नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन पुत्तमंसानि खादसीति ॥

६—सपत्ती मे गब्भिनी आसि तस्सा पापं अचेतयिं ।
साहं पदुट्ठमनसा अकरिं गब्भपातनं ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

७—तस्सा द्वेमासिको गब्भो लोहितंञ्ञेव पग्घरी ।
तदस्सा माता कुपिता मय्हं ञाती समानयि ॥
८—सपथञ्च मं कारेसि परिभासापयि च मं ।
साहं घोरञ्च सपथं मुसावादं अभासिस्सं ॥
९—पुत्तमंसानि खादामि सपथञ्च कतं मया ।
तस्स कम्मविपाकेन मुसावादस्स चूभयं
पुत्तमंसानि खादामि पुब्बलोहितमक्खिका'ति ॥

पञ्चपुत्तखादकपेतवत्थु

१—७

१—नग्गा दुब्बण्णरूपासि दुग्गन्धा पूति वायसि ।
मक्खिकाहि परिकिण्णा कानु त्वं इध तिट्ठसीति ॥
२—अहं भन्ते पेतीम्हि दुग्गता यमलोकिका ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकं इतो गता ॥
३—कालेन सत्त पुत्तानि सायं सत्त पुनापरे ।
विजायित्वान खादामि ते पि न होन्ति मे अलं ॥
४—परिडय्हति धूमायति खुदाय हदयं मम ।
निब्बुतिं नाधिगच्छामि अग्गिदड्ढेव आतपे'ति ॥
५—किं नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन पुत्तमंसानि खादसी'ति ॥
६—अहु मय्हम् दुवे पुत्ता उभो सम्पत्तयोब्बना ।
साहं पुत्तबलुपेता सामिकं अतिमञ्ञिसं ॥
७—ततो मे सामिको कुद्धो सपतिं अञ्ञं आनयि ।
सा च गब्भं अलभित्थ तस्सा पापं अचेतयिं ॥
८—साहं पदुट्ठमनसा अकरिं गब्भपातनं ।
तस्सा तेमासिको गब्भो पूतिलोहितको पति ॥
९—तदऽस्सा माता कुपिता मय्हंञ्ञाती समानयि ।
सपथं च मं कारेसि परिभासापेसि च मं ।
साहं घोरञ्च सपथं मुसावादं अभासिस्सं ॥
१०—पुत्तमंसानि खादामि सचेतं पकतं मया ।
तस्स कम्मविपाकेन मुसावादस्स चूभयं ।
पुत्तमंसानि खादामि पुब्बलोहितमक्खिका'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

सत्तपुत्तखादकपेतवत्थु

१—८

१—किं नु उम्मत्तरूपो'व लायित्वा हरितं तिणं ।
खाद खादा'ति लपसि गतसत्तं जरग्गवं ॥
२—न हि अन्नेन पानेन मतो गोणो समुट्ठहे ।
त्वं'सि बालो'च दुम्मेधो यथा तञ्ञेव दुम्मती'ति ॥
३—इमे पादा इमं सीसं अयं कायो सवालधि ।
नेत्ता तत्थ'एव तिट्ठन्ति अयं गोणो समुट्ठहे ॥
४—नय्यकस्स हत्थपादा कायो सीसं च दिस्सति ।
रुदं मत्तिकथूपस्मि ननु त्वञ्ञेव दुम्मती'ति ॥
५—आदित्तं वत मं सन्तं घतसित्तं'व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चि सब्बं निब्बापये दरं ॥
६—अब्बूळहं वत मे सल्लं सोकं हदयनिस्सितं ।
यो मे सोकपरेतस्स पितुसोकं अपानुदि ॥
७—स्वाहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि सीतिभूतोस्मि निब्बुतो ।
न सोचामि न रोदामि तञ्च सुत्वान मानव ।
८—एवं करोन्ति सपञ्ञा ये होन्ति अनुकम्पका ।
विनिवत्तयन्ति सोकम्हा सुजातो पितरं यथा'ति ॥

गोणपेतवत्थु

१—९

१—गूथञ्च मुत्तं रुहिरञ्च पुब्बं, परिभुञ्जति किस्स अयं विपाको ।
अयं नु खो किं कम्मं अकासि नारी, या च सब्बदा लोहितपुब्बभक्खा ॥
२—नवानि वत्थानि सुभानि चेव मुदूनि सुद्धानि च लोमसानि ।
दिन्नानि मिस्सा किटका'व' भवन्ति अयं नु किं कम्मं अकासि नारीति ॥
३—भरिया मं'एसा अहु भद्दन्ते अदायिका मच्छरिनी कदरिया ।
सा मं ददन्तं समणब्राह्मणानं, अक्कोसति परिभासति च ॥
४—गूथञ्च मुत्तं रुहिरं च पुब्बं परिभुञ्ज त्वं असुचिं सब्बकालं ।
एतं ते परलोकस्मि होतु, वत्था च ते किटका भवन्ति ।
एतादिसं दुच्चरितं चरित्वा इधागता चिरंरत्ताय खादती'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

महापेसकारपेतवत्थु

१—१०

१—का नु अन्तो विमानस्मिं तिट्ठन्ती न उपनिक्खमि ।
उपनिक्खमस्सु भद्दे त्वं पस्साम तं महिद्धिकं'ति ॥
२—अट्टियामि हरायामि नग्गा निक्खमितुं बहि ।
केसेह 'म्हि पटिच्छन्ना पुञ्ञं मे अप्पकं कतं'ति ॥
३—हन्द उत्तरीयं दामि ते इमं दुस्सं निवासय ।
इमं दुस्सं निवासेत्वा बहि निक्खम सोभने ।
उपनिक्खमस्सु भद्दे पस्साम तं महिद्धिकं'ति ॥
४—हत्थेन हत्थे ते दिन्नं न मय्हं उपकप्पति ।
एस'एत्थु पासको सद्धो सम्मासम्बुद्धसावको ॥
५—एतं अच्छादयित्वान मम दक्खिणं आदिस ॥
तदाहं सुखिता हेस्सं सब्बकामसमिद्धिनी'ति ॥
६—तञ्च ते नहापयित्वान विलिम्पित्वान वाणिजा ।
वत्थेहं अच्छादयित्वान तस्सा दक्खिणं आदिसुं ॥
७—समनन्तरानुदिट्ठे विपाको उपपज्जथ ।
भोजनच्छादनपानीयं दक्खिणाय इदं फलं ॥
८—ततो सुद्धा सुचिवसना कासिकुत्तमधारिनी ।
हसन्ती विमाना निक्खमि दक्खिणाय इदं फलं'ति ॥
९—सुचित्तरूपं रुचिरं विमानं ते च भासति ।
देवते पुच्छिता चिक्ख किस्स कम्मस्स' इदं फलं'ति ॥
१०—भिक्खुनो चरमानस्स दोणिनिम्मिञ्जनं'अहं ।
अदासिं उजुभूतस्स विप्पसन्नेन चेतसा ॥
११—तस्स कम्मस्स कुसलस्स विपाकं दीघं अन्तरं ।
अनुभोमि विमानस्मिं तञ्च दानि परित्तकं ।
१२—उद्धञ्चतूहि मासेहि कालकिरिया भविस्सति ।
एकन्तं कटुकं घोरं निरयूपपतिस्सऽहं ॥
१३—चतुकण्णं चतुद्वारं विभत्तं भागसो मितं ।
अयोपाकारपरियन्तं अयसा पटिकुज्जितं ॥
१४—तस्स अयोमया भूमि जलिता तेजसायुता ।
समन्ता योजनसतं फरित्वा तिट्ठति सब्बदा ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

१५—तत्थाहं दीघं अद्धानं दुक्खं वेदिस्सं वेदनं ।
फलं च पापकम्मस्स तस्मा सोचामीदंभूतं'ति ॥

खलात्यपेतवत्थु

१—११

१—पुरतो व सेतेन पलेति हत्थिना, मज्झे पन अस्सतरीरथेन ।
पच्छा व कञ्ञा सिविकायं निय्याति, ओभासयन्ती दस सब्बतो दिसा ॥
२—तुम्हे मुग्गरहत्थपाणिनो रुदं मुखा भिन्नपभिन्नगत्ता ।
मनुस्सभूता किं अकत्थ पापं येन अञ्ञमञ्ञस्स पिवाथ लोहितं ॥
३—पुरतो यो गच्छति कुञ्जरेन सेतेन नागेन चतुक्कमेन ।
अम्हाकं पुत्तो अहु सो जेट्ठको दानानि दत्वान सुखि पमोदति ॥
४—यो सो मज्झे अस्सतरीरथेन, चतुब्भि युत्तेन सुवग्गितेन ।
अम्हाकं पुत्तो अहु मज्झिमो सो अमच्छरी दानपति विरोचति ॥
५—या सा पच्छा सिविकाय निय्याति दारी सपञ्जा मिगमन्दलोचना ।
अम्हाकं धीता अहु सा कनिट्ठा भागड्ढभागेन सुखी पमोदति ॥
६—एते च दानानि अदंसु पुब्बे, पसन्नचित्ता समणब्राह्मणानं ॥
मयं पन मच्छरिनो अहुम्हा परिभासका समणब्राह्मणानं ।
एते पदत्वा परिचारयन्ति मयं च सुस्साम नळो व दित्तो'ति ॥
७—किं तुम्हाकं भोजनं किस् सयनं कथं सु यापेथ सुपापधम्मिनो ॥
पहूतभोगेसु अनप्पकेसु, सुखं विरागाय दुक्खज्ज पत्ता'ति ॥
८—अञ्ञमञ्ञं वधित्वान पिवाम पुब्बलोहितं ।
बहुं पित्वा न धाता होम नच्छादिम्हसे मयं ॥
९—इच्चेव मच्चा परिदेवयन्ति अदायिका पेच्च यमस्स ठायिनो ।
ये ते विविच्चा अधिगम्म भोगे न भुञ्जरे नापि करोन्ति पुञ्ञं ॥
१०—ते खुप्पिपासुपगता परत्था पेता चिरं धायिरे डय्हमाना ।
कम्मानि कत्वान दुक्खन्द्रियानि अनुभोन्ति दुक्खं कटुकप्फलाणि ॥
११—इत्तरं हि धनधञ्ञं इत्तरं इध जीवितं ।
इत्तरं इत्तरतो ञत्वा दीपं कयिराथ पण्डितो ॥
१२—एते एवं पजानन्ति नरा धम्मस्स कोविदा ।
ते दाने नप्पमज्जन्ति सुत्वा अरहतं वचो'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

नागपेतवत्थु

१—१२

१—उरगो'व तचं जिण्णं हित्वा गच्छति सन्तनुं ।
एवं सरीरे निब्भोगे पेते कालकते सति ॥
२—डय्हमानो न जानाति ञातीनं परिदेवितं ।
तस्मा एवं न सोचामि गतो सो तस्स या गतीति ॥
३—अनब्भितो ततो अगा नानुञ्ञातो इतो गतो ।
यथागतो तथागतो तत्थ का परिदेवना ॥
४—डय्हमानो न जानाति ञातीनं परिदेवितं ।
तस्मा एवं न रोदामि गतो सो तस्स या गतीति ॥
५—सचे रोदे किसा अस्सं तत्थ मे किं फलं सिया ।
ञातिमित्तासुहज्जानं भिय्यो नो अरति सिया ॥
६—डय्हमानो न जानाति ञातीनं परिदेवितं ।
तस्मा एवं न रोदामि गतो सो तस्स या गतीति ॥
७—यथा पि दारको चन्दं गच्छतं अनुरोदति ।
एवं सम्पदं एवेतं यो पेतं अनुसोचति ॥
८—डय्हमानो न जानाति ञातीनं परिदेवितं ।
तस्मा एवं न रोदामि गतो सो तस्स या गतीति ॥
९—यथा पि ब्रह्मे उदकुम्भो भिन्नो अप्पटिसन्धियो ।
एवं सम्पदं एवेतं यो पेतं अनुसोचति ॥
१०—डय्हमानो न जानाति ञातीनं परिदेवितं ।
तस्मा एवं न रोदामि गतो सो तस्स या गतीति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

उरगपेतवत्थु

उरगवग्गो पठमो

२—१

१—नग्गादुब्बण्णरूपासि किसा धमनिसंठिता ।
उप्फासुलिके किसिके का नु त्वं इध तिट्ठसीति ॥
२—अहम्भन्ते पेतीम्हि दुग्गता यमलोकिका ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकं इतो गता'ति ॥
३—किं नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन पेतलोकं इतो गता'ति ॥
४—अनुकम्पका मय्हम् नाहेसुं भन्ते ।
पिता माता च अथवापि ञातका ॥
ये मं नियोजेय्युं ददाहि दानं ।
पसन्नचित्ता समणब्राह्मणानं ॥
५—इतो अहं वस्ससतानि पञ्चा ।
यं एव रूपा विचरामि नग्गा ॥
खुदाय तण्हाय व खज्जमाना ।
पापस्स कम्मस्स फलं मम यिदं ॥
६—वन्दामि तं अय्य पसन्नचित्ता ।
अनुकम्प मं धीर महानुभाव ॥
दत्वा च मे आदिस्स याहि किञ्चि ।
मोचेहि मं दुग्गतिया भद्दन्ते ॥
७—साधू'ति सो तस्सा पटिसुणित्वा सारिपुत्तो अनुकम्पको ।
भिक्खूनं आलोपं दत्वा पाणिमत्तञ्च चोलकं ॥
८—थालकस्स च पाणीयं तस्सा दक्खिणं आदिसि ।
समनन्तरा अनुदिट्ठे विपाको उपपज्जथ ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

९—भोजनच्छादनपाणीयं दक्खिण्णाय इदं फलं ।
ततो सुद्धा सुचिवसना कासिकुत्तमधारिणी ॥
विचित्तवत्थाभरणा सारिपुत्तं उपसंकमीति ॥
१०—अभिक्कन्तेन वण्णेन या त्वं तिट्ठसि देवते ।
ओभासेन्ती दिसा सब्बा ओसधी विय तारका ॥
११—केन ते तादिसो वण्णो केन ते इध मिज्झति ।
उपज्जन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥
१२—पुच्छामि तं देवि ! महानुभावे मनुस्सभूता किमकासि पुञ्ञं ॥
केनासि एवञ्जलितानुभावा वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥
१३—उपकण्डकिं किसं छातं नग्गं अप्पटिच्छविं ।
मुनि कारुणिको लोके तं मं दक्ख सित्वं दुग्गतं ॥
१४—भिक्खूनं आलोपं दत्वा पाणिमत्तञ्च चोलकं ।
थालकस्स च पाणीयं मम दक्खिणं आदिसि ॥
१५—आलोपस्स फलं पस्स भत्तं वस्ससतं दस ।
भुञ्जामि कामकामिनी अनेकरसव्यञ्जनं ॥
१६—पाणिमत्तस्स चोलस्स विपाकं पस्स यादिसं ।
यावता नन्दराजस्स विजितस्मिं पठिच्छदा ॥
१७—ततो बहुतरा भन्ते वत्थानि च्छादनानि मे ।
कोसेय्यकम्बलीयानि खोमकप्पासिकानि च ॥
१८—विपुला च महग्घा च ते पाकासे व लम्वरे ।
साहं तं परिदहामि यं यं हि मनसो पियं ॥
१९—थालकस्स च पाणीयं विपाकं पस्स यादिसं ।
गम्भीरा चतुरस्सा च पोक्खारञ्ञा सुनिम्मिता ॥
२०—सेतोदका सुपतित्था च सीता अप्पटिगन्धिया ।
पदुमुप्पलसञ्छन्ना वारिकिञ्जक्खपूरिता ।
२१—साहं रमामि कीळामि मोदामि अकुतोभया ।
मुनिं कारुणिकं लोकं भन्ते वन्दितुं आगता'ति ॥

संसारमोचकपेतवत्थु

२—२

१—नग्गा. . . . . . (=२.१.१)

२—अहं ते सकिया माता पुब्बे अञ्ञेसु जातीसु ।
उप्पन्ना पेत्तिविसयं खुप्पिपासासमप्पिता ॥

३—छड्डितं खिपितं खेलं सिंघाणिकं सिलेसुमं ।
वसञ्च डय्हमानानं विजातानञ्च लोहितं ॥

४—वणितानञ्च यं घानसीसच्छिन्नञ्च लोहितं ।
खुदापरेता भुञ्जामि इत्थिपुरिसनिस्सितं ।

५—पुब्बलोहितं भक्खामि पसूनं मानुसानञ्च ।
अलेना अनगारा च नीलमञ्चपरायना ॥

६—देहि पुत्तक मे दानं दत्वा उद्दिसाहि मे ।
अप्पेव नाम मुञ्चेय्यं पुब्बलोहितभोजना'ति ॥
मातुया वचनं सुत्वा उपतिस्सो'नुकम्पको ।
आमन्तयी मोग्गल्लानं अनुरुद्धञ्च कप्पिनं ॥

८—चतस्सो कुटियो कत्वा सङ्घे चतुद्दिसे अदा ।
कुटियो अन्नपानञ्च मातु दक्खिणं आदिसि ।

९—समनन्तरा अनुदिट्ठे विपाको उपपज्जथ ।
भोजनं पानीयं वत्थं दक्खिणाय इदं फलं ॥

१०—ततो. . . . . (२-१-९ c. d. e.) कोलिकं उपसङ्कमीति ॥

११—१२—१३—. . . . . . . (=२-१-१०-११-१२)

सारिपुत्तत्थेरस्स मातुपेतीवत्थु

२—३

१—नग्गा. . . . . . (=२-१-१)

२—अहं मत्ता तुवं तिस्सा सपती ते पुरे अहुं ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकं इतो गता'ति ॥

३—किं नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन पेतलोकं इतो गता'ति ॥

४—चण्डी च फरुसा चासिं इस्सुकी मच्छरी सठी ।
ताहं दुरुत्तं वत्वान पेतलोकं इतो गता'ति ॥

५—सब्बं'अहं पि जानामि यथा त्वं चण्डिका अहु ।
अञ्ञञ्च खो तं पुच्छामि केनासि पंसुकुट्ठिता ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　www.umaragyanbhandar.com

६—सीसं नहाता तुवं आसि सुचिवत्था अलंकता ।
अहञ्च खो तं अधिमत्तं समलंकतरा तया ॥
७—तस्सा मे पक्खमानाय सामिकेन समन्तयि ।
ततो मे इस्सा विपुला कोधो मे समजायथ ॥
८—ततो पंसु गहेत्वान पंसुना तं पि ओकिरि ।
तस्स कम्मविपाकेन देन'म्हि पंसुकुट्ठिता ॥
९—सब्बं अहं पि जानामि पंसुना मं त्वं ओकिरि ।
अञ्ञञ्च खो तं पुच्छामि केन खज्जासि कच्छुया ।
१०—भेसज्जहरी उभयो वनन्तं अगमिम्हसे ।
त्वञ्च भेसज्जं आहासि अहञ्च कपिकच्छुनो ।
११—तस्सा ते अजानमानाय सेय्यं त्याहं समोकिरि ।
तस्स कम्मविपाकेन तेन खज्जामि कच्छुया ।
१२—सब्बं अहं पि जानामि सेय्यं मे त्वं समोकिरि ।
अञ्ञञ्च खो तं पुच्छामि केनासि नग्गिया तुवं ॥
१३—सहायानं समयो आसि ञातीनं समिति अहु ।
त्वञ्च आमन्तिता आसि ससामी नो च खो अहं ॥
१४—तस्सा ते अजानमानाय दुस्सं त्याहं अपानुदिं ।
तस्स कम्मविपाकेन तेन अम्हि नग्गिवा अहं ॥
१५—सब्बं अहं पि जानामि दुस्सं मे त्वं अपानुदिं ।
अञ्ञञ्च खो तं पुच्छामि केनासि गूथगन्धिनी ॥
१६—तव गन्धञ्च मालञ्च पच्चग्घञ्च विलेपनं ।
गूथकूपे अधारेसिं तं पापं पकतं मया ।
१७—तस्स कम्मविपाकेन तेनम्हि गूथगन्धिनी ।
सब्बं अहं पि जानामि तं पापं पकतं तया ॥
१८—अञ्ञञ्च खो तं पुच्छामि केनासि दुग्गता तुवं ।
उभिन्नं समकं आसि यं गेहे विज्जते धनं ॥
१९—सन्तेसु देय्यधम्मेसु दीपं नाकासिं अत्तनो ।
तस्स कम्मविपाकेन तेनम्हि दुग्गता अहं ॥
२०—तद् एव मं त्वं अवच पापकम्मं निसेवसि ।
न हि पापेहि कम्मेहि सुलभा होसि सुग्गतिं ॥
२१—वामतो मं त्वं पच्चेसि अथो पि मं उसुय्यसि ।
पस्स पापानं कम्मानं विपाको होति यादिसो ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२२—ते घरदासियो आसुं तानेवाभरणानिमे ।
ते अञ्ञे परिवारेन्ति न भोगा होन्ति सस्सता ।।
२३—इदानि भूतस्स पिता आपणा गेहं एहिति ।
अप्पेव ते ददे किञ्चि मा सु ताव इतो अगा ।
२४—नग्गा दुब्बण्णरूपाम्हि किसा धमनिसंठिता ।
कोपीनं एतं इत्थीनं मा मं भूतपिताद्दस ।।
२५—हन्द किन्ताहं दम्मि किं वा च ते करोमि हं ।
येन त्वं सुखिता अस्स सब्बकामसमिद्धिनी ।।
२६—चत्तारो भिक्खू सङ्घतो चत्तारो पन पुग्गला ।
अट्ठ भिक्खू भोजयित्वा मम दक्खिनं आदिसि ।।
तदाहं सुखिता हेस्सं सब्बकामसमिद्धिनी ।।
२७—साधू'ति सा परिसुत्वा भोजयित्वा अट्ठ भिक्खवो ।
वत्थेहि'च्छादयित्वान तस्सा दक्खिनं आदिसि ।
२८—समनन्तरा .... (२-१-८, c. etc.)
२९—ततो सुधा .... (२-१-९, c. etc.) सपतिं
उपसङ्कमि
३०—३१. ३२ (=२-१. १०-११-१२)
३३—अहं मत्ता तुवं तिस्सा सपती ते पुरे अहुं ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकं इतो गता ।।
३४—तव दानेन दिन्नेन मोदामि अकुतोभया ।
चिरं जीवाहि भगिनि सह सब्बेहि ञातीहि ।।
३५—असोकं विरजं ठानं आवासं वसवत्तीनं ।
इध धम्मं चरित्वान दानं दत्वान सोभने ।।
३६—विनेय्य मच्छेरमलं समूलं ।
अनिन्दिता सग्गम्हुपेसि ठानं ति ।।

मत्तापेतीवत्थु

२—४

१—काली दुब्बण्णरूपासि फरुसा भीरुदस्सना ।
पिङ्गलासि कलारासि न तं मञ्ञामि मानुसिं 'ति ।।
२—अहं नन्दा नन्दसेन भरिया ते पुरे अहुं ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकमितो गता 'ति ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

३—किं नु कायेन (=२. १-३)
४—चण्डफरुसवाचा तयिधासि अगारवा ।
ताहं दुरुत्तं वत्वान पेतलोकमितो गता'ति ॥
५—हन्दुत्तरीयं ददामि ते इमं दुस्सं निवासय ।
इमं दुस्सं निवासेत्वा एहि नेस्सामि तं घरं ॥
६—वत्थञ्च अन्नपानञ्च लच्छसि त्वं घरं गता ।
पुत्ते च ते पस्सिस्ससि सूतिसाये च दक्खसि ॥
७—हत्थेन हत्थे ते दिन्नं न मय्हं उपकप्पति ।
भिक्खू च सीलसम्पन्ने वीतरागे बहुस्सुते ॥
८—तप्पेहि अन्नपानेन मम दक्खिनं आदिसि ।
तदाहं सुखिता हेस्सं सब्बकामसमिद्धिनीति ॥
९—ततो साधू 'ति सो पटिसुणित्वा दानं विपुलमाकिरि ।
अन्नं पानं खादनीयं वत्थं सेनासनानि च ॥
१०—छत्तं गन्धञ्च मालञ्च विविधानि उपाहना ।
भिक्खू च सीलसम्पन्ने वीतरागे बहुस्सुते ॥
११—तप्पेत्वा अन्नपानेन तस्सा दक्खिणं आदिसीति ।
१२—समनन्तरानुदिट्ठे (२-१-८, c, ९, a, d)
१३—(=२-१-९. c.) सामिकं उपसङ्कमीति ।
१४—१५-१६-(=२-१-१०-११-१२)
१७—(=२-४-२)
१८—(=२-३-३४, a. b)
चिरं जीव गहपति सह सब्बेहि ञातीहि ।
१९—(=२-३-३५, a, b, c) दानं दत्वान गहपति ।
२०—(=२-३-३६)

नन्दापेतवत्थु

२–५

१—अलङ्कतो मट्ठकुण्डलीति.........

मट्ठकुण्डलिपेतवत्थु

२–६

१—उट्ठेहि कण्हे की सेसि को अत्थो सुपिनेन ते ।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

यो च तुय्हं सको भाता हदयं चक्खुञ्च दक्खिणं ।
तस्स वाता बलीयन्ति घटो जप्पति केसवा 'ति ।।
२—तस्स तं वचनं सुत्वा रोहिणेय्यस्स केसवो ।
तरमानरूपो वुट्ठायि भातुसोकेन अद्दितो 'ति ।।
३—किं नु उम्मत्तरूपो 'व केवलं द्वारकं इमं ।
ससो ससो 'ति लपसि कीदिसं ससमिच्छसि ।।
४—सोवण्णमयं मणिमयं लोहमयं अथ रूपिमयं ।
संखसिलापछावमयं कारयिस्सामि ते ससं ।।
५—सन्ति अञ्ञे पि ससका अरञ्ञवनगोचरा ।
ते पि ते अनयिस्सामि कीदिसं ससमिच्छसीति ।।
६—नाहं मे ते ससे इच्छे ये ससा पठवीनिस्सिता ।
चन्दतो ससमिच्छामि तं मे ओहर केसवा 'ति ।।
७—सो नन्दमधुरं ञाति जीवितं जिवहिस्ससि ।
अपत्थयं पत्थयसि चन्दतो ससमिच्छसीति ।।
८—एवञ्चे कण्ह जानासि यथञ्ञं अनुसाससि ।
कस्मा पुरे मतं पुत्तं अज्जापि मनुसोचसीति ।।
९—ये न लब्भा मनुस्सेन अमनुस्सेन वा पन ।
जातो मे मा मरी पुत्तो कुतो लब्भा अलब्भियं ।
१०—न मन्ता मूलभेसज्जा ओसधेहि धनेन वा
सक्का आनयितुं कण्ह यं पेतं अनुसोचसीति ।।
११—महद्धना महाभोगा रट्ठवन्तो पि खत्तिया ।
पहूतधनधञ्ञासो ते पि नो अजरामरा ।।
१२—खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा सुद्दा चण्डालपुक्कुसा ।
एते मञ्ञे च जातिया ते पि नो अजरामरा ।।
१३—ये मन्तं तं परिवत्तेन्ति छळङ्गं ब्रह्मचिन्तितं ।
एते मञ्ञे च विज्जाय ते पि नो अजरामरा ।।
१४—इसयो वा पि ये सन्ता सञ्ञतत्ता तपस्सिनो ।
सरीरं ते पि कालेन विजहन्ति तपस्सिनो ।।
१५—भावितत्ता विहरन्ता कतकिच्चा अनासवा
निक्खिपन्ति इमं देहं पुञ्ञपापपरिक्खया 'ति ।।
१६—आदित्तं वत मं संतं घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चि सब्बं निब्बापये दरं ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　　　www.umaragyanbhandar.com

१७—अब्बूळहं वत मे सल्लं सोकं हदयनिस्सितं ।
यो मे सोकपरेतस्स पुत्तसोकं अपानुदी ।।
१८—सोहं अब्बूळहसल्लोस्मि सीतिभूतो स्मि निब्बुतो ।
नो सोचामि न रोदामि तव सुत्वान भासितं ।।
१९—एवं करोन्ति सप्पञ्ञा ये होन्ति अनुकम्पका ।
विनिवत्तयति सोकम्हा घतो जेट्ठं 'व भातरं ।।
२०—यस्स एतादिसा होन्ति अमत्तपरिचारिका
सुभासितेन अन्वेसि घतो जेट्ठं 'व भातरं ।।

कण्हपेतवत्थु

२—७

१—नग्गो दुब्बण्णरूपो सि किसो धमनिसंठितो ।
उप्फासुलिको किसिको को नु त्वं असि मारिसा 'ति ।।
२—अहं भदन्ते पेतो म्हि दुग्गतो यमलोकिको ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकं इतो गतो 'ति ।।
३—किं नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन पेतलोकमितो गतो 'ति ।।
४—नगरं अत्थि दसण्णानं एरकच्छन्ति विस्सुतं ।
तत्थ सेट्ठी पुरे आसिं धनपालो 'ति मं विदु ।।
५—असीति सकटवाहानं हिरञ्ञस्स अहोसि मे ।
पहूतं मे जातरूपं मुत्तावेळुरिया बहू ।।
६—ताव महाधनस्सामि न मे दातुं पियं अहु ।
पिदहित्वा द्वारं भुञ्जामि मा मं याचनकाद्दसु ।।
७—अस्सद्धो मच्छरी वासिं कदरियो परिभासको ।
ददन्तानं करोन्तानं वारयिस्सं वहुज्जनं ।।
८—विपाको नत्थि दानस्स संयमस्स कुतो फलं ।
पोक्खरञ्ञोदपानानि आरामानि च रोपिते ।
पपायो च विनासेसिं दुग्गे संकमनानि च ।।
९—स्वाहं अकतकल्याणो कतपापो ततो चुतो ।
उप्पन्नो पेतविसयं खुप्पिपाससमप्पितो
पञ्चपण्णासवस्सानि ततो कालंकतो अहं ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

१०—नाभिजानामि भुत्तं वा पीतं वा पानीयं।
यो संयमो सो विनासो यो विनासो सो संयमो।
पेता हि किर जानन्ति सो संयमो सो विनासो॥
११—अहं पुरे संयमिस्सं नादासिं बहुके धाने।
सन्तेसु देय्यधम्मेसु दीपं नाकासिं अत्तनो॥
१२—स्वाहं पच्छानुतप्पामि अत्तकम्मफलूपेतो।
उद्धं चतूहि मासेहि कालकिरिया भविस्सति॥
१३—एकन्तं कटुकं घोरं निरयं पपतिस्सहं।
चतुकण्णं चतुद्वारं विभत्तं भागसो मितं।
अयोपाकारपरियन्तं अयसा पटिकुज्झितं॥
१४—तस्स अयोमया भूमि जलिता तेजसा युता।
समन्ता योजनसतं फरित्वा तिट्ठति सब्बदा॥
१५—तत्थाहं दीघमद्धानं दुक्खं वेदिस्स वेदनं।
फलं पापस्स कम्मस्स तस्मा सोचामहब्भुसं॥
१६—तं वो वदामि भद्दं वो यावन्तेत्थ समागता।
मा कत्थ पापकं कम्मं आविं वा यदि वा रहो॥
१७—सचे तं पापकं कम्मं करिस्सथ करोथ वा।
न वो दुक्खा पमुत्तत्थि उपच्छापि पलायितं।
१८—मत्तेय्या होथ पेत्तेय्या कुले जेट्ठापचायिका।
सामञ्ञा होथ ब्रह्मञ्ञा एवं सग्गं गमिस्सथा 'ति॥
१९—न अन्तलिक्खे न समुद्दमज्झे,
न पब्बतानं विवरं पविस्स।
न विज्जति सो जगतिप्पदेसो
यत्थ ठितो मुञ्चेय्य पापकम्मा 'ति

धनपालपेतवत्थु

२—८

१—नग्गो किसो पब्बजितो सि भन्ते रत्तिं कुहिं
गच्छसि किस्स हेतु।
आचिक्ख मे तं अपि सक्कुनेमु सब्बेन वित्तं
पटिपादये तुवं 'ति॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२—बाराणसिनगरं दूरघुट्ठं तत्थाहं गहपति अड्ढको दीनो ।
अदाता गधितमनो आमिसस्मिं दुस्सीलेन यमविसयम्हि पत्तो ।।
३—सो सूचिकाय किलमितो तेहि तेनेव ञातीसु यामि आमिसकिञ्चिहेतु।
अदानसीला न च सद्दहन्ति दानफलं होति परम्हि लोके
४—धीता च मय्हं लपते अभिक्खणं दस्सामि दानं पितुन्नं पितामहानं ।
उपक्खतं परिविसयन्ति ब्राह्मणा यामि हं अन्धकाविन्दं भोत्तुं 'तीति
५—तमवोच राजा तवमनुभवियान तं हि ।
एय्यासि खिप्पं अहं पि करिस्स पूजं ।
आचिक्ख मे तं यदि अत्थि हेतु
सद्धायितं हेतुवहे सुणोम ।।
६—तथा'ति वत्वा अगमासि तत्थ भुञ्जिंसु भत्तं न पन दक्खिणारहा ।
पच्छा गमी राजगहं पुनापरं पातुरहोसि पुरतो जनाधिपस्स ।।
७—दिस्वान पेतं पुनरेव आगतं राजा अवोच अहं पि किं ददामि ।
आचिक्ख मे तं यदि अत्थि हेतु येन त्वं चिरतरं पीणितो सिया ।।
८—बुद्धञ्च संघं परिविसयान राजा अन्नेन पानेन पि चीवरेन ।
तं दक्खिणं आदिस मे हिताय एवमहं चिरतरं पीणितो सिया ।।
९—ततो च राजा निपतित्वा तावदेव दानं सहत्था अतुलञ्च ददित्वा ।
संघे आरोचयि पकतिं तथागतस्स पेतस्स पदक्खिणं आदिसित्थ ।।
१०—सो पूजितो अति विय सोभमानो पातुरहोसि पुरतो जनाधिपस्स ।
यक्खो 'हं अस्मि परमिद्धिपत्तो न मय्हं इद्धिसमसदिसा मनुस्सा ।।
११—पस्सानुभावं अपरिमितं ममयिदं तयानुसिट्ठं अतुलं ददित्वा संघे ।
संतप्पितो सततं सदा बहूहि यामि अहं सुखितो मनुस्सदेवा 'ति।।

चूळसेट्ठीपेतवत्थु

२—९

१—यस्स अत्थाय गच्छाम कम्बोजं धनहारका ।
अयं कामददो यक्खो इमं यक्खं नियामसे ।।
२—इमं यक्खं गहेत्वान साधुकेन पसय्ह वा ।
यानं आरोपयित्वान खिप्पं गच्छाम द्वारकं 'ति ।।
३—यस्स रुक्खस्स छायाय निसीदेय्य सयेय्य वा
न तस्स साखं भञ्जेय्य मित्तदुब्भोहि पापको 'ति ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

४––यस्स रुक्खस्स छायाय निसीदेय्य सयेय्य वा ।
खन्दम्पि तस्स छिन्देय्य अत्थो चे तादिसो सिया 'ति ।।
५––यस्स रुक्खस्स छायाय निसीदेय्य सयेय्य वा ।
न तस्स पत्तं भिन्देय्य मित्तदुब्भो हि पापको 'ति ।।
६––यस्स रुक्खस्स छायाय निसीदेय्य सयेय्य सा ।
समूलम्पि तं अब्बुय्ह अत्थो पेतादिसो सिया 'ति ।।
७––यस्सेकरत्तिं हि घरे वसेय्य यत्थन्नपानं पुरिसो लभेथ
न तस्स पापं मनसापि चेतये कतञ्ञुता सप्पुरिसेहि वण्णिता ।।
८––यस्सेकरत्तिं पि घरे वसेय्य, अन्नेन पानेन उपट्ठितो सिया ।
न तस्स पापं मनसा पि चेतये, अदुब्भपाणी दहते मित्तदुब्भिं ।।
९––यो पुब्बे कतकल्याणो पच्छा पापेन हिंसति ।
अल्लपाणिहतो पोसो न सो भद्रानि पस्सतीति ।।
१०––यो अप्पदुट्ठस्स नरस्स दुस्सति 'सुद्धस्स पोसस्स अनङ्गनस्स ।
तमेव बालं पच्चेति पापं सुखुमो रजो पटिवातं 'व खित्तो 'ति ।।
११––नाहं देवेन वा मनुस्सेन वा इस्सरियेन वाहं सुप्पसय्हो ।
यक्खो 'हं अस्मि परमिद्धिपत्तो दूरङ्गमो वण्णबलुपपन्नो 'ति ।।
१२––पाणिते सब्बसोवण्णो पञ्चधारो मधुस्सवो
नानारसा पग्घरन्ति मञ्ञे हं तं पुरिन्ददं ।।
१३––न 'म्हि देवो न गन्धब्बो न पि सक्को पुरिन्ददो ।
पेतं अङ्कुर जानाहि भेरुवम्हा इधागतं ।।
१४––किं सीलो किं समाचारो भेरुवस्मिं पुरे तुवं ।
केन ते ब्रह्मचरियेन पुञ्ञं पाणिम्हि इज्झति ।।
१५––तन्तवायो पुरे आसिं भेरुवस्मिं तदा अहं ।
सुकिच्छवुत्ति कपणो न मे विज्जति दातवो ।।
१६––आवेसनञ्च मे आसि असय्हस्स उपन्तिके ।
सद्धस्सा दानपतिनो कतपुञ्ञस्स लज्जिनो ।।
१७––तत्थ याचनका यन्ति नानागोत्ता वनिब्बका
ते च मं तत्थ पुच्छन्ति असय्हस्स निवेसनं ।।
१८––तत्थ गच्छामि भद्दं वो कत्थ दानं पदीयति
तेनाहं पुट्ठो वक्खामि असय्हस्स निवेसनं ।।
१९––पग्गय्ह दक्खिणं बाहुं एत्थ गच्छथ भद्दं वो ।
एत्थ दानं पदीयति तेन पाणि कामददो

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

तेन पाणिमधुस्सवो तेन मे ब्रह्मचरियेन पुञ्ञं
पाणिम्हि इज्झति ॥
२०—न किर त्वं अदा दानं सकपाणीहि कस्सचि ।
परस्सदानं अनुमोदमानो पाणिं पग्गय्ह पावदि ॥
२१—तेन पाणि कामददो तेन पाणि मधुस्सवो ।
तेन मे ब्रह्मचरियेन पुञ्ञं पाणिम्हि इज्झति ॥
२२—यो सो दानं अदा भन्ते पसन्नो सक पाणीहि ।
सो हित्वा मानुसं देहं किं नु सो दिसतं गतो ॥
२३—नाहं जानामि असय्हसाहिनो अङ्गीरसस्स गतिं आगतिं वा ।
सुतञ्च मे वेस्सवणस्ससन्तिके सक्कस्स सहव्यतं गतो असय्हो ॥
२४—अलमेव कातुं कल्याणं दानं दातुं यथारहं ।
पाणि कामददं दिस्वा को पुञ्ञं न करिस्सति ॥
२५—सो हि नून इतो गन्त्वा अनुप्पत्वान द्वारकं ।
दानं (तं) पट्ठापयिस्सामि यं मं अस्स सुखावहं ॥
२६—दस्सामि अन्नपानञ्च वत्थसेनासनानि च ।
पापञ्च उदपानञ्च दुग्गे सङ्कमनानि चा 'ति ॥
२७—केन ते अङ्गुली कुण्डा मुखञ्च कुण्डलीकतं ।
अक्खीनि च पग्घरन्ति किं पापं पकतं तया'ति ॥
२८—अङ्गीरसस्स गहपतिनो सद्धस्स घरं एसिनो ।
तस्सा हं दानविस्सग्गे दाने अधिकतो अहु ॥
२९—तत्थ याचनके दिस्वा आगते भोजनत्थिके ।
एकमन्तं अपक्कम्म अकासिं कुण्डलीमुखं ।
३०—तेन मे अङ्गुली कुण्डा मुखञ्च कुण्डलीकतं ।
अक्खीनि च पग्घरन्ति तं पापं पकतं मया 'ति ॥
३१—धम्मेन ते कापुरिस मुखञ्च कुण्डलीकतं ।
अक्खीनि च पग्घरन्ति यं त्वं परस्स दानस्स अकासि कुण्डलीमुखं'ति ॥
३२—कथं हि दानं ददमानो करेय्य परपत्तियं ।
अन्नपानं खादनीयं वत्थसेनासनानि चा 'ति ॥
३३—सो हि नून इतो गन्त्वा अनुप्पत्वान द्वारकं ।
दानं पट्ठापयिस्सामि यं मं अस्स सुखावहं ॥
३४—दस्सामञ्ञञ्च पानञ्च वत्थं सेनासनानि च ।
पपञ्च उदपानञ्च दुग्गे च सङ्कमनानि चा 'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

३५—ततो हि सो निवत्तित्वा अनुप्पत्वान द्वारकं ।
दानं पट्ठयि अङ्कुरो यं तमस्स सुखावहं ॥
३६—अदा अन्नञ्च पानञ्च वत्थसेनासनानि च ॥
पपञ्चो उदपानञ्च विप्पसन्नेन चेतसा ॥
३७—को छातो को च तसितो को वत्थं परिवस्सति ।
कस्स सन्तानि योग्गानि इतो योजेन्तु वाहनं ॥
३८—को छत्तिच्छति गन्धञ्च को मालं को उपाहनं ।
इति सुतत्थ घोसेन्ति कप्पका सूदमागधा ।
सदा सायञ्च पातो च अङ्कुरस्स निवेसने 'ति ॥
३९—सुखं सुपति अङ्कुरो 'इति जानाति मं जनो ।
दुक्खं सुपामि सिन्धक यन्न पस्सामि याचके ॥
४०—सुखं सुपति अङ्कुरो इति जानाति मं जनो ।
दुक्खं सिन्धक सुपामि अप्पकेसु वनिब्बके ॥
४१—सक्को चे ते वरं दज्जा तावतिंसानमिस्सरो ।
किस्स सब्बस्स लोकस्स वरमानो वरं वरे 'ति ॥
४२—सक्को चे मे वरं दज्जा तावतिंसानमिस्सरो ।
कालुट्ठितस्स मे सतो सुरियस्सुग्गमनं 'पति ॥
४३—दिब्बा भक्खा पातुभवेय्युं सीलवन्तो च याचका ।
ददतो मे न खीयेथ दत्वा नानुतप्पेय्याहं ॥
ददं चित्तं पसादेय्य एवं सक्कवरं वरेति ॥
४४—न सब्बवित्तानि परे पवेच्छे ददेय्य दानञ्च धानञ्च रक्खे ।
तस्मा हि दाना धनमेव सेय्यो अतिप्पदानेन कुला न होन्ति ॥
४५—अदानमतिदानञ्च न पसंसन्ति पण्डिता ।
तस्मा हि दाना धनमेव सेय्यो समेन वत्तेय्य स धीरधम्मो 'ति ॥
४६—अहो वतारे अहमेव दज्जं, सन्तो हि मं सप्पुरिसा भजेय्यं ।
मेघो 'व निन्नानि हि पूरयन्तो सन्तप्पये सब्बवनिब्बकानं ॥
४७—यस्स याचनके दिस्वा मुखवण्णो पसीदति ।
दत्वा अत्तमनो होति तं घरं वसतो सुखं ॥
४८—यस्स याचनके दिस्वा मुखवण्णो पसीदति ।
दत्वा अत्तमनो होति एसा पुञ्ञस्स संपदा ॥
४९—पुब्बेव दाना सुमनो ददं चित्तं पसादेय्य ।
दत्वा अत्तमनो होति एसो पुञ्ञस्स सम्पदा ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　www.umaragyanbhandar.com

५०—सट्ठि वाहसहस्सानि अङ्कुरस्स निवेसने ।
भोजनं दीयते निच्चं पुञ्ञापेक्खस्स जन्तुनो ॥
५१—जानाति सहस्सा सूदा आमुत्तमणिकुण्डला ।
अङ्कुरं उपजीवन्ति दाने यञ्ञस्स पावटा ॥
५२—सट्ठि परिससहस्सानि आमुत्तमणिकुण्डला ।
अङ्कुरस्स महादाने कट्ठं फालेन्ति मानवा ॥
५३—सोळसित्थिसहस्सानि सब्बालङ्कारभूसिता ।
अङ्कुरस्स महादाने विधा पिण्डेन्ति नारियो ॥
५४—सोळसित्थिसहस्सानि सब्बालङ्कारभूसिता ।
अङ्कुरस्स महादाने दब्बिगाहा उपट्ठिता ॥
५५—बहुं बहूनं पादासि चिरं पादासि खत्तिये ।
सक्कच्चं च सहत्था चित्तिं कत्वा पुनप्पुनं ॥
५६—बहुमासे पक्खे च उतुसम्वच्छरानि च ।
महादानं पवत्तेसि अङ्कुरो दीघं अन्तरं ॥
५७—एवं दत्वा यजित्वा च अङ्कुरो दीघमन्तरं ।
हित्वा मानुसं देहं तावतिंसूपगो अहू 'ति ॥
५८—कटच्छुभिक्खं दत्वान अनुरुद्धस्स इन्दको
सो हित्वा मानुसं देहं तावतिंसुपगो अहु ॥
५९—दसहि ठानेहि अङ्कुरं इन्दको अतिरोचति ।
रूपे सद्दे रसे गन्धे पोट्ठब्बे च मनोरमे ॥
६०—आयुना यससा चेव वण्णेन च सुखेन च ।
आधिपच्चेन अङ्कुरं इन्दको अतिरोचतीति ॥
६१—महादानं तया दिन्नं अङ्कुर दीघमन्तरं ।
अविदूरे निसिन्नो सि आगच्छ मम सन्तिके ॥
६२—तावतिंसे यदा बुद्धो सिलायं पण्डुकम्बले ।
पारिछत्तकमूलम्हि विहासि पुरिसुत्तमो ॥
६३—दससु लोकधातूसु सन्निपतित्वान देवता ।
पयिरुपासन्ति सम्बुद्धं वसन्तं नगमुद्धनि ॥
६४—न को चि देवो वण्णेन सम्बुद्धं अतिरोचति ।
सब्बे देवे अधिगय्ह सम्बुद्धो व विरोचति ॥
६५—योजनानि दस चेव अङ्कुरो यं तदा अहु ।
अविदूरे च बुद्धस्स इन्दको अतिरोचति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

६६—ओलोकेत्वान सम्बुद्धो अङ्कुरञ्चापि इन्दकं ।
दक्खिण्णेयं पभावेन्तो इदं वचनं अब्रूवि ॥

६७—महादानं तया दिन्नं अङ्कुर दीघमन्तरं ।
अतिदूरे निसिन्नो सि आगच्छ मम सन्तिकं ॥

६८—चोदितो भावितत्तेन अङ्कुरो इदमब्रुवि ।
किं मयूहं तेन दानेन दक्खिणेय्येन सुञ्ञातं ॥

६९—अयं सो इन्दको यक्खो दज्जा दानं परित्तकं ।
अतिरोचति अम्हेहि चन्दो तारगणे यथा ॥

७०—उज्झङ्गले यथा खेत्ते बीजं बहुकंपि रोपितं ।
न विपुलं न फलं होति न पि तोसेति कस्सकं ॥

७१—तथेव दानं बहुकं दुस्सीलेसु पतिट्ठितं ।
न विपुलं न फलं होति न हि तोसेति दायके ॥

७२—यथा पि भद्दके खेत्ते बीजं अप्पं विरोपितं ।
सम्माधारं पवेच्छन्ते फलं तोसेति कस्सके ॥

७३—तथेव सीलवन्तेसु गुणवन्तेसु तादीसु ।
अप्पकं पि कतं कारं पुञ्ञं होति महप्फलं 'न्ति ॥

७४—विचेय्य दानं दातब्बं यत्थ दिन्नं महप्फलं ।
विचेय्य दानं दत्वान सग्गं गच्छन्ति दायका ॥

७५—विचेय्य दानं सुगतप्पसेट्ठं ये दक्खिणेय्या इध जीवलोके ।
एतेसु दिन्नानि महप्फलानि बीजानि वुत्तानि यथा सुखेत्ते 'ति ॥

अङ्कुरपेतवत्थु

२—१०

१—दिवा विहारगतं भिक्खुं गङ्गातीरे निसिन्नकं ।
तं पेती उपसङ्कम्म दुब्बण्णभीरुदस्सना ॥

२—केसा चस्सा अतिदीघा याव भुम्मावलम्बरे ।
केसेहि सा पटिच्छन्ना समणं एतदब्रुवीति ॥

३—पञ्चपण्णासवस्सानि यतो कालकता अहं ।
नाभिजानामि भुत्तं वा पीतं वा पानीयं ॥
देहि त्वं पानीयं भन्ते तसिता पानीयाय मे 'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

४—अयं सीतोदका गङ्गा हिमवन्ततो सन्दति ।
पिव एत्तो गहेत्वान किं मं याचसि पानीयं ॥
५—सचाहं भन्ते गङ्गायं सयं गण्हामि पानीयं ।
लोहितं मे परिवत्तति तस्मा याचामि पानीयं ॥
६—किन्नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन गङ्गा ते होति लोहितं ॥
७—पुत्तो मे भन्ते उत्तरो सद्धो आसि उपासको ।
सो च मय्हं अकामाय समणानं पवेच्छति ॥
८—तं हं परिभासामि मच्छेरेन उपद्दुत्ता ।
यं तं मय्हं अकामाय समणानं पवेच्छसि ॥
९—चीवरं पिण्डपातञ्च पच्चयं सयनासनं ।
एतन्ते परलोकस्मिं लोहितं होतु उत्तर ।
तस्स कम्मविपाकेन गङ्गा मे होति लोहित'न्ति ॥

उत्तरमातुपेतवत्थु

२—११

१—अहं पुरे पब्बजितस्स भिक्खुनो सुत्तं ।
अदासि उपगम्म याचिता तस्स
विपाको विपुलं फलूपलब्भति
वहू च मे उप्पज्जरे वत्थकोटियो ॥
२—पुप्फाभिकिण्णं रमितं विमानं ।
अनेकचित्तं नरनारीसेवितं
साहं भुञ्जामि च पारुपामि च
पहूतवित्ता न च ताव खीयति ॥
३—तस्सेव कम्मस्स विपाकमन्वया ।
सुखञ्च सातञ्च इधूपलब्भति
साहं गन्त्वा पुनमेव मानुसं
काहामि पुञ्ञानि नय'य्यपुत्तमन्ति ॥
४—सत्त तुवं वस्ससता इधागता ।
जिण्णा च वुड्ढा च तहिं भविस्ससि
सब्बे च ते कालङ्कता'व ञातका
त्वं तत्थ गन्त्वान इतो करिस्ससीति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

५—सत्तेव वस्सानि इधागताय मे ।
दिब्बञ्च सुखञ्च समप्पिताय
साहं गन्त्वा पुनरेव मानुसं
काहामि पुञ्ञानि नयय्यपुत्तमन्ति ॥
६—सो तं गहेत्वान पसेय्ह बाहायं ।
पच्चानयित्वान पुनरेव थेरिं सुदुब्बलं
वज्जेसि अञ्ञं पि जनं इधागतं
करोथ पुञ्ञानि सुखूपलब्भती'ति ॥
७—दिट्ठा मया अकतेन साधुना
पेता विहञ्ञन्ति तथेव मानुसा
कम्मञ्च कत्वा सुख वेदनीयं ।
देवा मनुस्सा च सुखे ठिता पजा'ति ॥

सुत्तपेतवत्थु

२—१२

१—सोवण्णसोपानफलका सोवण्णवालुकसंठिता ।
तत्थ सोगन्धियो वग्गू सुचिगन्धा मनोरमा ॥
२—नानारुक्खेहि संछन्ना नानागन्धसमीरिता ।
नानापदुमसंछन्ना पुण्डरीकसमागता ॥
३—सुरभी संपवायन्ति मनुञ्ञा मालुतेरिता ।
हंसकोञ्चाभिरुदा चक्कवाकाभिकुजिता ॥
४—नानादिजगणकिण्णा नानासरगणयुता ।
नानाफलधरा रुक्खा नानाफलधरा वना ॥
५—न मनुस्सेसु ईदिसं नगरं यादिसं इदं ।
पासादा च बहुका तुय्हं सोवण्णरूपियमया ॥
६—दद्दल्लमाना आभेन्ति समन्ता चतुरो दिसा ।
पञ्च दासीसता तुय्हं या ते मा परिचारिका ॥
७—ता कम्बुकायूरधरा कञ्चनाचेलभूसिता ।
पल्लङ्का बहुका तुय्हं सोवण्णरुचियामया ॥
८—कदलीमिगसञ्छन्ना सञ्जातो गोणकसंठिता ।
यत्थ तुवं वासूपगता सब्बकामसमिद्धिनी ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

९—सम्पत्ताय अड्ढरत्ताय ततो उट्ठाय गच्छसि ।
उय्यानभूमिं गन्त्वान पोक्खरञ्ञा समन्ततो ॥
१०—तस्सा तीरे तुवं थासि हरिते सद्दले सुभे ।
ततो ते कण्णमुण्डो च सुनखो अङ्गमङ्गानि खादति ॥
११—यदा च खायिता आसि अट्ठिसंखालिका कता ।
ओगाहसि पोक्खरणिं होति कायो यथा पुरे ॥
१२—ततो त्वं उग्गच्छन्ती सुचारु पियदस्सना ।
वत्थेन पारुपित्वान आयासि मम सन्तिकं ॥
१३—किं नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन कण्णमुण्डो च सुनखो
अङ्गमङ्गानि खादतीति ॥
१४—किम्बिलायं गहपति सद्धो आसि उपासको ।
तस्साहं भरिया आसि दुस्सीला अतिचारिनी ।
एवमतिचरमानाय सामिको एतदब्रुवि ॥
१५—नेतं छन्नं पटिरूपं यं त्वं अतिचरासि मं ।
साहं घोरं च सपथं मुसावादं अभासिस्सं ॥
१६—नाहन्तं अतिचरामि कायेन उद चेतसा ।
सचाहं तं अतिचरामि कायेन उदचेतसा ॥
१७—अयं कण्णमुण्डो सुनखो अङ्गमङ्गानि खादतु ।
तस्स कम्मस्स विपाकं मुसावादस्स चूभयं ॥
१८—सत्तवस्ससतानि च अनुभूतं यतो पि मे ।
कण्णमुण्डो च सुनखो अङ्गमङ्गानि खादतीति ॥
१९—त्वञ्च देव बहूपकारो अत्थाय मे इधागतो ।
सुमुत्ताहं कण्णमुण्डस्स असोका अकुतोभया ॥
२०—नाहं देव नमस्सामि याचामि अञ्जलीकता ।
भुञ्ज अमानुसे कामे रम देव मया सहा'ति ॥
२१—भुत्वा अमानुसा कामा रमितो म्हि तया सह ।
ताहं सुभगे याचामि खिप्पं पटिनयाहि मन्ति ।

कण्णमुण्डपेतवत्थु

२—१३

१—अहुराजा ब्रह्मदत्तो पञ्चालानं रथेसभो ।
अहोरत्तानमच्चया राजा कालं करि तदा ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२—तस्स आळाहनं गन्त्वा भरिया कन्दति उब्बरी ।
ब्रह्मदत्तं अपस्सन्ति ब्रह्मदत्ता'ति कन्दति ॥
३—इसि च तत्थ आगच्छि संपन्नचरणमुनि ।
सो च तत्थ अपुच्छित्थ ये तत्थ सुसमागता ॥
४—कस्स चिदं आळाहनं नानागन्धसमेरितं ।
कस्सायं कन्दति भरिया इतो दूरगतम्पतिं ।
ब्रह्मदत्तं अपस्सन्ति ब्रह्मदत्ता'ति कन्दति ॥
५—ते च तत्थ वियाकंसु ये तत्थ सु समागता ।
ब्रह्मदत्तस्स भद्दन्ते ब्रह्मदत्तस्स मारिस ॥
६—तस्स इदं आळाहनं नानागन्धसमेरितं ।
तस्सायं कन्दति भरिया इतो दूरगतं पतिं ॥
७—ब्रह्मदत्तं अपस्सन्ती ब्रह्मदत्ता'ति कन्दती'ति ।
छळासीतिसहस्सानि ब्रह्मदत्तस्स नामका ।
इमस्मि आळाहने दड्ढा तेसं कं अनुसोचसीति ॥
८—यो राजा चूलनीपुत्तो पञ्चालानं रथेसभो ।
तं भन्ते अनुसोचामि भत्तारं सब्बकामददन्ति ॥
९—सब्बे वा' हेसुं राजानो ब्रह्मदत्तस्स नामका ।
सब्बे वा चूलनीपुत्ता पञ्चालानं रथेसभा ॥
१०—सब्बेसं अनुपुब्बेन महेसित्तं अकारयि ।
कस्मा पुरिमके हित्वा पच्छिमं अनुसोचसीति ॥
११—आतुमे इत्थिभूताय दीघरत्ताय मारिस ।
यस्स मे इत्थिभूताय संसारे बहु भाससीति ॥
१२—अहु इत्थि अहु पुरिसो पसुं योनिम्पि अगमा ।
एव मे तं अतीतानं परियन्तो न दिस्सतीति ॥
१३—आदित्तं वत मं सन्तं घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चि सब्बं निब्बापये दरं ॥
१४—अब्बूळहं वत मे सल्लं एतं हदयनिस्सितं ।
यो मे सोकपरेताय पतिसोकं अपानुदि ॥
१५—साहं अब्बूळ्हसल्लास्मि सीतिभूतास्मि निब्बुता ।
न सोचामि न रोदामि तव सुत्वा महामुनीति ॥
१६—तस्स तं वचनं सुत्वा समणस्स सुभासितं ।
पत्तचीवरमादाय पब्बजि अनगारियं ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

१७—सा च पब्बज्ज–उपगता सन्ता अगारस्मा अनगारियं ।
मेत्तचित्तं अभावेसि ब्रह्मलोकुपपत्तिया ॥

१८—गामा गामं विचरन्ती निगमे राजधानियो ।
उरुवेलं नाम सो गामो यत्थ कालमकुब्बथ ॥

१९—मेत्तचित्तं अभावेत्वा ब्रह्मलोकुपपत्तिया ।
इत्थिचित्तं विराजेत्वा ब्रह्मलोकुपगा अहू'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

उब्बरीपेतवत्थु

उब्बरीवग्गो दुतियो

३—१

१—अभिज्जमाने वारिम्हि गङ्गाय इध गच्छसि
नग्गो पुब्बड्ढपेतो व मालाधारी अलङ्कतो ।
कुहिं गमिस्ससि पेतं कत्थ वासो भविस्सतीति ।।
२—चुन्दत्थियं गमिस्सामि पेतो सो इति भाससि ।
अन्तरे वासभगामं बाराणसिया सन्तिके ।।
३—तञ्च दिस्वा महामत्तो कोलियो इति विस्सुतो ।
सत्तुभत्तञ्च पेतस्स पीतकञ्च युगं अदा ।।
४—नावाय तिट्ठमानाय कप्पकस्स अदापयि ।
कप्पकस्स पदिन्नम्हि ठाने पेतस्स दिस्सथ ।।
५—ततो सुवत्थवसनो मालाधारी अलंकतो ।
ठाने ठितस्स पेतस्स दक्खिणा उपकप्पथ ।
तस्मा दज्जेथ पेतानं अनुकम्पाय पुनप्पुनन्ति ।।
६—साहुन्नवासिनो एके अञ्ञे केसनिवासिनो ।
पेता भत्ताय गच्छन्ति पक्कमन्ति दिसोदिसं ।।
७—दूरे एके पधावित्वा अलद्धा च निवत्तरे ।
छाता पमुच्छिता भन्ता भूमियं पटिसुम्भिता ।।
८—के चि तत्थ च पतिता भूमियं पटिसुम्भिता ।
पुब्बे अकतकल्याणा अग्गिदड्ढाव आतपे ।।
९—मयं पि पुब्बे पापधम्मा घरणियो कुलमातरो ।
सन्तेसु देय्यधम्मेसु दीपं नाकम्ह अत्तनो ।।
१०—पहूतं अन्न पानं हि अपिसु अवकिरीयति ।
समागते पब्बजिते न च किञ्चि अदम्हसे ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

११—अकम्मकामा अलसा साधुकामा महग्घसा ।
आलोपपिण्डदातारो पटिग्गहे परिभासिम्हसे ॥
१२—ते घरा ताव दासियो तानेवाभरणानि नो ।
ते अञ्ञो परिहारेन्ति मयं दुक्खस्स भागिनो ॥
१३—वेणिं वा अवञ्ञा होन्ति रथाकारी च दुब्भिका ।
चण्डाली कपणा होन्ति न हामिनी च पुनप्पुनं ॥
१४—यानि यानि निहीनानि कुलानि कपणानि च
तेसु तेसु एवं जायन्ति एसा मच्छरिनो गति ॥
१५—पुब्बे च कतकल्याणा दायका वीतमच्छरा ।
सग्गन्ते परिपूरेन्ति ओभासेन्ति च नन्दनं ॥
१६—वेजयन्ते च पासादे रमित्वा कामकामिनो ।
उच्चा कुलेसु जायन्ति सभोगेसु ततो चुता ॥
१७—कूटागारे च पासादे पल्लङ्के गोणसंठिते ।
विजितङ्गा मोरहत्थेहि कुले जाता यसस्सिनो ॥
१८—अंकतो अंकं गच्छन्ति मालाधारी अलङ्कता ।
जातियो उपतिट्ठन्ति सायं पातं सुखेसिनो ॥
१९—नयिदं अकतपुञ्ञानं कतपुञ्ञानमेविदं ।
असोकं नन्दनं रम्मं तिदसानं महावनं ॥
२०—सुखं अकतपुञ्ञानं इध नत्थि परत्थ च ।
सुखञ्च कतपुञ्ञानं इध'चेव परत्थ च ॥
२१—तेसं सहव्यकामानं कत्तब्बं कुसलं बहुं ।
कतपुञ्ञा हि मोदन्ति सग्गे भोगसमङ्गिनो'ति ॥

अभिञ्जमानपेतवत्थु

३—२

१—कुण्डिनगरियो थेरो सानुवासिनिवासिनो ।
पोट्ठपादो'ति नामेन समणो भावितिन्द्रियो ॥
२—तस्स माता-पिता भाता दुग्गता यमलोकिका ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकं इतो गता ॥
३—ते दुग्गता सूचिकट्ठा किलन्ता नग्गिनो किसा ।
उत्तसन्ता महातासा न दस्सेन्ति कुरूरिनो ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

४—तस्स भाता वितरित्वा नग्गो एक पथे'कको ।
चतुकुण्डिको भवित्वान थेरस्स दस्सयि'तुमं ॥
५—थेरो सामनसिकत्वा तुण्हीभूतो अपक्कमि ।
सो च विञ्ञापयि थेर भाता पेतागतो अहं ॥
६—माता पिता च ते भन्ते, h. c. d.=2 h. c. d.
७=3
८—अनुकम्पस्सु कारुणिको दत्वा अन्वादिसाहि'नो ।
तव दिन्नेन दानेन यापेस्सन्ति कुरूरिनो'ति ॥
९—थेरो चरित्वा पिण्डाय भिक्खू अञ्ञे च द्वादस ।
एकज्झं संनिपतिंसु भत्तविस्सत्तकारणा ॥
१०—थेरो सब्बे पि ते आह यथा लद्धं ददाथ मे ।
संघभत्तं करिस्सामि अनुकम्पाय ञातीनं ॥
११—निय्यातयिंसु थेरस्स थेरो संघं निमन्तयि ।
दत्वा अन्वादिसि थेरो पितु मातु च भातुनो ॥
१२—इदं मे ञातीनं होतु सुखिता होन्तु ञातयो ।
समनन्तरानुदिट्ठे भोजनं उपपज्जथ ॥
१३—सुचिं पणीतं संपन्नं अनेकरसव्यञ्जनं ।
ततो उद्दिस्सति भाता वण्णवा बलवा सुखी ॥
१४—पहूतं भोजनं भन्ते पस्स नग्गाम्हसे मयं ।
तथा भन्ते परक्कम्म यथा वत्थं लभाम्हसे ॥
१५—थेरो संकारकूटतो उच्चिनित्वान तन्तके ।
पिलोतिकं पटं कत्वा संघे चातुद्दिसे अदा ॥
१६—दत्वा अन्वादिसि थेरो पितु मातु च भातुनो ॥
इदं मे ञातीनं होतु सुखिता होन्तु ञातयो ॥
१७—समनन्तरानुदिट्ठे वत्थानि उपपज्जिसु ।
ततो सुवत्थवसनो थेरस्स दस्सयि तुमं ॥
१८—वण्णवा बलवा सुखी यावता नन्दराजस्स ।
विजितस्मिं पटिच्छादा ततो वहुतरा भन्ते ॥
१९—वत्थानि'च्छादनानि नो कोसेय्यकम्बलीयानि ।
खोमकप्पासीयानि च विपुला च महग्घाच ।
ते चाकासे'वलम्बरे ते मयं परिदहाम ।
यं यं हि मनसो पियं तथा भन्ते परिक्काम यथा गेहं लभामसे ॥
३

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२०—थेरो पण्णकुटिं कत्वा संघे चातुद्दिसे अदा ।
दत्वा अन्वादिसि थेरो पितु मातु च भत्तुनो ।
२१—इदं मे ञातीनं होतु सुखिता होन्तु ञातयो ।
समनन्तरानुदिट्ठे घरानि उपपज्जिंसु ॥
२२—कूटागारा निवेसना विभत्ता भागसो मिता ।
न मनुस्सेसु ईदिसा यादिसा नो घरा इध ॥
२३—अपि दिब्बेसु यादिसा तादिसा नो घरा इध ।
दद्दल्लमाना आभेन्ति समन्ता चतुरो दिसा ॥
२४—तथा भन्ते परक्काम यथा पानं लभाम्हसे ।
थेरो करकं पूरेत्वा संघे चातुद्दिसे अदा ॥
२५—दत्वा अन्वादिसि थेरो पितु मातु च भातुनो ।
इदं मे ञातीनं होतु सुखिता होन्तु ञातयो ॥
२६—समनन्तरानुदिट्ठे पानीयं उपपज्जिसु ।
गम्भीरा चतुरस्सा च पोक्खरञ्ञा सनिम्मिता ॥
२७—सीतूदका सुपतित्था च सीता अप्पटिगन्धिया ।
पदुमुप्पलसंच्छन्ना वारिकिञ्जक्खपूरिता ॥
२८—तत्थ नहत्वा पिवित्वा थेरस्स पटिदस्सयुं ।
पहूतं पानीयं भन्ते पापा दुक्खफलन्तिनो ॥
२९—आहिण्डमाना खञ्जाम सक्खरे कुसकण्टके ।
तथा भन्ते परक्काम यथा यानं लभाम्हसे ॥
३०—थेरो सिपातिकं लद्धा संघे चातुद्दिसे अदा ।
दत्वा अन्वादिसि थेरो पितु मातु च भातुनो ॥
३१—इदं मे ञातीनं होतु सुखिता होन्तु ञातयो ।
समनन्तरानुदिट्ठे पेता रथेन मागमुं ।
अनुकम्पितम्ह भद्दन्ते भत्तेन छादनेन च ॥
३२—घरेन पानदानेन यानदानेन चूभयं ।
मुनिकारुणिकं लोके तं भन्ते वन्दितुं आगता'ति ॥

सानुवासिपेतवत्थु

३—३

१—वेलुरित्थम्भं रुचिरं पभस्सरं
विमानमारुय्ह मनेकचित्तं ।

तत्थच्छसि देवि महानुभावे ।
पथद्धनि पण्णरसे व चन्दो ॥

२—वण्णोच ते कनकस्स संनिभो
उग्गतरूपो भुसदस्सनीयो ।
पल्लङ्कसेट्ठे अतुले निसिन्ना
एकातुवं नत्थि तुय्हं सामिको ॥

३—इमा च ते पोक्खरञ्ञा सामङ्गतो
पहूतमासा बहुपुण्डरीका ।
सुवण्णचुण्णेहि समङ्गमोतका
न तत्थ पङ्को पलाको च विज्जति ॥

४—हंसा पि दस्सनीया मनोरमा
उदकस्मिं अनुपरियन्ति सब्बदा ।
समय्य वग्गु पनदन्ति सब्बे
विन्दुस्सरा दुन्दुभीनं व घोसो ॥

५—दद्दल्लमाना यससा यसस्सिनी
नावाय त्वं अवलम्ब तिट्ठसि ।
आलार चम्हे हसिते पियम्वदे
सब्बङ्गकल्याणी भुसं विरोचसि ॥

६—इदं विमानं विरजं समेठितं
उय्यानवन्तं रतिनन्दवड्ढनं ।
इच्छामि ते नारि अनोमदस्सने
तया सह नन्दने इध मोदितुन्ति ॥

७—करोहि कम्मं इध वेदनीयं
चित्तञ्च ते इध नीतं भवतु ।
कत्वान कम्मं इध मोदनीयं
एवं मम लच्छसि कामकामिनिन्ति ॥

८—साधूति सो तस्सा पटिसुणित्वा ।
अकासि कम्मं सहवेदनीयं ।
उप्पज्जि माणवो तस्सा सहव्यतन्ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

रथकारिपेतवत्थु

३—४

१—भुसानि एके साली पुनापरे अञ्ञा नारी सकमंसलोहितं ।
त्वञ्च गूथं असुचि–अकन्तिकं परिभुञ्जसि किस्स अयं विपाको'ति ।।
२—अयं पुरे मातरं हिंसति अयं पन कूटवाणिजो।
अयं मंसानि खादित्वा मुसावादेन वञ्चेति ।।
३—अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूता अगारिणी कुलस्स इस्सरा ।
सन्तेसु परिगूय्हेमि मा च किञ्चि इतो अदं
मुसावादेन छादेमि नत्थि एतं मम गेहे
सचे सन्तं निगूय्हामि गूथो मे होतु भोजनं ।।
४—तस्स कम्मस्स विपाकेन मुसावादस्स चूभयं ।
सुगन्धसालिनो भत्तं गूथं मे परिवत्तति ।।
५—अवज्जानि च कम्मानि न हि कम्मं विनस्सति ।
दुग्गन्धं किमीनं मीळ्हं भुञ्जामि च पिवामि चा'ति ।।

भुसपेतवत्थु

३—५

१—अच्छेररूपं सुगतस्स ञानं
सत्था यथा पुग्गलं व्याकासि
उस्सन्नपुञ्ञा पि भवन्ति हेके
परित्तपुञ्ञा पि भवन्ति हेके
अयं कुमारो सीवथिकायो छड्डितो
अंगुट्ठ स्नेहेन यापेसि रत्ति
२—न यक्खभूता न सिरिंसपा वा
विहेठयेय्युं कतपुञ्ञकुमारं
सुनखापि इमस्स पलहिसु पादे
धङ्का सिगाला परिवत्तयन्ति ।।
३—गब्भासयं पक्खिगणा हरन्ति
काका पन अक्खिमलं हरन्ति

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

न इमस्स रक्खं विदहिंसु केचि
न ओसथं सासपधूपनं वा ॥
४—नक्खत्तयोगं पि न उग्गहेसुं
न सब्बधञ्ञानि पि आकिरिंसुं ।
एतादिसं उत्तमकिच्छपत्तं
रत्ताभतं सीवतिकाय छड्डितं ॥
५—नो नीतपिण्डं विय वेधमानं
ससंसयं जीवितसावसेसं
तमद्दस देवमनुस्सपूजितो
दिस्वा व तं व्याकरि भूरिपञ्ञो ॥
६—अयं कुमारो नगरस्स इमस्स
अग्गकुलिको भविस्सति भोगतो च
कि'स्स वतं किं पन ब्रह्मचरियं
किस्स सुचिण्णस्स अयं विपाको
एतादिसं व्यसनं पापुणित्वा
तं तादिसं पच्चनुभोसति'द्धिन्ति ॥
७—बुद्धप्पमुखस्स भिक्खुसंघस्स
पूजं अकासि जनता उळारं ।
तत्रस्स चित्तस्स अहु अञ्ञथत्तं
वाचं अभासि फरुसं असब्भि ॥
८—सो तं वितक्कं पटिविनोदयित्वा
पीतिपसादं पटिलद्धा पच्छा ।
तथागतं जेतवने वसन्तं
यागुया उपट्ठासि सो सत्तरत्तं ॥
९—तस्स वतन्तं पन ब्रह्मचरियं
तस्स सुचिण्णस्स अयं विपाको
एतादिसं व्यसनं पापुणित्वा
तं तादिसं पच्चनुभोसति'द्धि ॥
१०—ठत्वान सो वस्ससतं इ'धेव
सब्बेहि कामेहि समङ्गिभूतो
कायस्स भेदा अभिसम्परायं
सहव्यतं गच्छतिवासवस्सा'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

कुमारपेतवत्थु

२—६

१,२, ३=२-१,१,३

४—अनवज्जेसु तित्थेसु विचिनि अड्ढमासकं
सन्तेसु देय्यधम्मेसु दीपं नाकासि मत्तनो ॥

५—नदिं उपेमि तसिता रित्तका परिवत्तति ।
छायं उपेमि उण्हेसु आतपो परिवत्तति ॥

६—अग्गिवण्णो च मे वातो डहन्तो उपवायति ।
एतञ्च भन्ते अरहामि अञ्ञञ्च पापकं ततो ॥

८—गन्त्वान हत्थिनीपुरं वज्जेसि मय्हं मातरं ।
धीता च ते मया दिट्ठा दुग्गता यमलोकिका ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकं इतो गता ॥

८—अत्थि च मे एत्थ निक्खितं अनक्खातञ्च तं मया
चत्तारि सतसहस्सानि पल्लङ्कस्स च हेट्ठतो ॥

९—ततो मे दानं ददातु तस्सा च होतु जीविका ।
दानं दत्वा च मे माता दक्खिणं अन्वादिस्सतु मे ॥
तदाहं सुखिता हेस्सं सब्बकामसमिद्धिनीति ॥

१०—साधू'ति सो तस्सा पटिसुणित्वा गन्त्वान हत्थिनीपुरं ।
तस्सा अवोच मातरं धीता etc. = I. c. etc.

११—सामं तत्थ सामादपेसि गन्त्वान I. c. etc.

१२— =८; १३=९

१४—तदाहं सुखिता हेस्सं सब्बकामसमिद्धिनी ।
ततो हि सा दानमदासि दत्वा च तस्सा
दक्खिणं आदिसि
पेती च सुखिता आसि सरीरं चारुदस्सनीति ॥

सेरिणीपेतवत्थु

३—७

१—नरनारिपुरक्खतो युवा रजनीये कामगुणेहि ।
सोभसि दिवसं अनुभोसि कारणं किं अकासि ॥
पुरिमाय जातिया'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२—अहं राजगहे रम्मे रमणीये गिरिबज्जे ।
मिगलुद्दो पुरे आसिं ळोहितपाणि दारुणो ।।
३—अविरोधकरेसु पाणीसु पुथुसन्तेसु पदुट्ठ मानसो ।
विचरि अतिदारुणो सदा परहिंसाय रतो असंयतो ।।
४—तस्स मे सहायो सुहदयो सद्धो आसि उपासको ।
सो च मं अनुकम्पन्तो निवारेसि पुनप्पुनं ।।
५—माकासि पापकं कम्मं मा तात दुग्गतिं अगा ।
स चे इच्छसि पेच्च सुखं विरम पाणबधा असंयमा ।।
६—तस्साहं वचनं सुत्वा सुखकामस्सहितानुकम्पिनो ।
नाकासिं सकला नुसासनिं चिरपापभिरतो अबुद्धिमा ।।
७—सो मं पुन भूरिसुमेधसो अनुकम्पाय संयमे निवेसयि ।
सचे दिवा हनसि पाणिनो अथ ते रत्तिं भवतु संयमो ।।
८—स्वाहं दिवा हनित्वान पाणिनो विरतो रत्तिं अहोसि संयतो ।
रत्ताहं परिहारेमि दिवा खज्जामि दुग्गतो ।।
९—तस्स कम्मस्स कुसलस्स अनुभोमि रत्तिं अमानुसिं ।
दिवा पटिहता'व कुक्कुरा उपधावन्ति समन्ता खादितुं ।।
१०—ये च ते सत्तानुयोगिनो धुवं पयुत्ता सुगतस्स सासने ।
मञ्ञामि ते अमतमेव केवलं अधिगच्छन्ति पदं असंखत'तिं ।।

मिगलुद्दपेतवत्थु

३—८

१—कूटागारे च पासादे पल्लङ्के गोणसंठिते ।
पञ्चङ्गिकेन तुरियेन रमसि सुप्पवादिते ।।
२—ततो रत्या विवासनेन सुरियस्सुग्गमनं पति ।
अपविठ्ठे सुसानस्मिं बहुदुक्खं निगच्छसि ।।
३—किं नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन इदं दुक्खं निगच्छसीति ।।
४—अहं राजगहे रम्मे रमणीये गिरिब्बजे ।
मिगलुद्धो पुरे आसिं लुद्दो आसिं असंयतो ।।
५—तस्स मे सहायो सुहदयो सद्धो आसि उपासको ।
तस्स कुलुपको भिक्खु आसि गोतमसावको ।।
६—घ१०, सो पि मं =३.७.४.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

दुतियलुद्दपेतवत्थु

३—९

१—माली किरीटी कायूरी गत्ता ते चन्दनुस्सदा ।
पसन्नमुखवण्णो 'सि सुरियवण्णीव सोभसि ॥
२—अमानुसा परिसज्जा ये ते मे परिवारिका ।
दसकञ्ञासहस्सानि या ते मा परिचारिका ॥
३—ता कम्बुकायूरधरा कञ्चनचेलभूसिता ।
महानुभावो सि तुवं ळोमहंसनरूपवा ॥
४—पिट्ठि मंसानि अत्तनो सामं उक्कन्त्वा खादसि ।
किं नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्मविपाकेन पिट्ठि मंसानि अत्तनो ।
सामं उक्कन्त्वा खादसि ॥
५—अत्तनो'हं अनत्थाय जीवलोके अचरिसं ।
पेसुञ्ञमुसावादेन निकतिवञ्चनाय च ॥
६—तत्थाहं परिसं गन्त्वा सच्चकाले उपट्ठिते ।
अत्थं धम्मं निरंकत्वा अधम्ममनुवत्तियं ॥
७—एवं सो खादतत्तनं यो होति पिट्ठिमंसको ।
यथाहं अज्ज खादामि पिट्ठि मंसानि अत्तनो ॥
८—तयिदं तया नारद सामं दिट्ठं अनुकम्पका ये कुसला वदेय्युं ।
मा खो सि पिट्ठि मंसको तुवन्ति मा पेसुनं मा च मुसा भणी ॥

कूटविनिच्छयकपेतवत्थु

३-१०

१—अन्तलिक्खस्मिं तिट्ठन्तो दुग्गन्धो पूति वायसि ।
मुखञ्च ते किमियो पूतिगन्धं खादन्ति ॥
२—किं कम्ममकासि पुब्बे ततो सत्थं गहेत्वान
उरेन कन्तन्ति पुनप्पुनं ।
खारेन परिप्फोसित्वा ओकन्तन्ति पुनप्पुनं ।
३—किन्नु कायेन =३-८-३
४—अहं राजगहे रम्मे रमणिये गिरिब्बजे ।
इस्सरो धनधञ्ञस्स सुपहूतस्स मारिस ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

५—तस्सायं मे भारिया धीता च सुणिसा च मे ।
तमालं उप्पलञ्चापि पच्चग्घञ्च विलेपनं ॥
६—थूपं हरन्तियो वारेसिं तं पापं पकतं मया ।
छळसीतिसहस्सानि मयं पच्चत्तवेदना ॥
७—थूपपूजं विवण्णेत्वा पचामि निरये भुसं ।
ये च खो थूपपूजाय वत्तन्ते अरहतो महे ॥
८—आदीनवं पकासेन्ति विविचयेथ नो ततो ।
इमाच पस्स आयन्ति यो मालधारी अलंकता ॥
९—माला विपाकं अनुभोन्तियो समिद्धा ता यसस्सिनियो ।
तञ्च दिस्वान अच्छेरं अब्भुतं लोमहंसनं ॥
१०—नमो करोन्ति सप्पञ्ञवन्दन्ति तं महामुनिं ।
सोऽहं दानि इतो गन्त्वा योनिं लद्धान मानुविं ।
थूपपूजं करिस्सामि अप्पमत्तो पुनप्पुनन्ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

धातुविवण्णपेत-ततियो

चूळवग्गो ततियो

४—१

१—वेसालि नाम नगरत्थि वज्जीनं
तत्थ अहु लिच्छवि अम्बसक्खरो ।
दिस्वान पेतं नगरस्स बाहिरं
तत्थेव पुच्छित्थ तं कारणत्थिको ॥

२—सेय्यो निसज्जा नयिमस्स अत्थि
अभिक्कमो नत्थि पटिकम्मो वा ।
असितपीतं खायितवत्थभोगा ।
परिचारिका सा पि तमस्स नत्थि ॥

३—ये ञातका दिट्ठसुता सुहज्जा
अनुकम्पका यस्स अहेसुं पुब्बे ।
दुट्ठुं पि दानि न ते लभन्ति
विराजितत्तो हि जनेन तेन ॥

४—न दुग्गतस्स भवन्ति मित्ता
जहन्ति मित्ता विकलं विदित्वा ।
अत्थञ्च दिस्वा परिवारयन्ति
बहू च मित्ता उग्गतस्स होन्ति ॥

५—निहीनत्थो सब्बभोगेहि
समक्खितो संपरिभिन्नगतो ।
उस्सावविन्दु व पलिम्पमानो
अज्ज सुवे जीवितस्स' परोधो ॥

६—एतादिसं उत्तमकिच्छपत्तं
उत्तासितं पिचुमन्दस्स सूले ।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

अथ त्वं केन वण्णेन वदेसि
यक्ख जीव भोजीवितमेव सेय्यो'ति ॥
७—सा लोहितो एसो अहोसि मय्हं
अहं सरामि पुरिमाय जातिया ।
दिस्वा मे कारुञ्ञं अहोसि
राजा मा पापधम्मो निरयं पतायं ॥
८—इतो चुतो लिच्छवि एसो योसो
सत्तुस्सदं निरयं घोररूपं ।
उप्पज्जति दुक्कटकम्मकारी
महाभितापं कटुकं भयानकं ॥
९—अनेकभागेन गुणेन सेय्यो
अयमेव सूलो निरयेन तेन ॥
मा एकन्तदुक्खं कटुकं भयानकं
एकन्ततिप्पं निरयं पतायं ॥
१०—इदञ्च सुत्वा वचनं ममेसो
दुक्खूपनीतो विजहेय्य पाणं ।
तस्मा अहं सन्तिकेन भणामि
मा मे ओकतो जीवितस्सुपरोधोति ॥
११—अञ्ञातो एसो पुरिसस्स अत्थो
अञ्ञापि इच्छामसे पुच्छितुं तुवं ।
ओकासकं मम नो सचे करोसि
पुच्छामि'हं न च नो कुज्झितब्बं ॥
१२—अद्धा पतिञ्ञामे तदा अहु
अचिक्खना अप्पसन्नस्स होति ।
अकामासद्धेय्यवचो ति कत्वा
पुच्छस्सु मं कामं यथा विसयहं'ति ॥
१३—यं किञ्चाहं चक्खुना पस्सिसामि
सब्बं पि ताहं अभिसद्दहेय्यं ।
दिस्वा पि तं नो पि चे सद्दहेय्य
करेय्यासि मे यक्ख तियस्स कम्मन्ति ॥
१४—सच्चप्पतिञ्ञा तव मे सा होतु
सुत्वान धम्मं लभस्सु पसादं ।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　　　www.umaragyanbhandar.com

अञ्ञात्थिको नो च पदुट्ठचित्तो
यन्ते सुतं असुतं वा पि धम्मं ॥

१५—सब्बं अक्खिस्सं यथा पजानं
सेतेन अस्सेन अलंकतेन ।
उपयासि सूलावुतकस्स सन्तिके
यानं इदं अब्भुतं दस्सनेय्यं
किस्सेतं कम्मस्स अयं विपाको ॥

१६—वेसालिया तस्स नगरस्स मज्झे
चिक्खल्लपब्बे नरकं अहोसि ।
गोसीसमेकाहं पसन्नचित्तो
सेतुं गहेत्वान नरकस्मि निक्खिपि ॥

१७—एतस्मिं पादानि पतिट्ठपेत्वा
मयञ्च अञ्ञो च अतिक्कमेय्य ।
यानं इदं अब्भुतं दस्सनेय्यं
तस्सेव कम्मस्स अयं विपाको ॥

१८—वण्णो च ते सब्ब दिसा पभासति
गन्धो च ते सब्ब दिसा पवायति ।
यक्खिद्धिपत्तो सि महानुभावो
नग्गो चसि किस्स अयं वपिाको ॥

१९—अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो
संहाहि वाचाहि जनं उपेसि ।
तस्सेव कम्मस्स अयं विपाको
दिब्बो मे वण्णो सततं पभासति ॥

२०—यसञ्च कित्तिञ्च धम्मे ठितानं
दिस्वान मन्तेमि पसन्नचित्तो ।
तस्सेव कम्मस्स अयं विपाको
दिब्बो मे गन्धो सततं पवायति ॥

२१—सहायानं तित्थस्मि नहायतानं
थले गहेत्वा निदहिस्स दुस्सं ।
किञ्चत्थिको नो च पदुट्ठचित्तो
तेनम्हि नग्गो कसिरापवुत्ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२२—यो कीळमानो च करोति पापं
तस्सीदिसं कम्मविपाकमाहु ।
अकीळमानो पन यो करोति
किं तस्स कम्मस्स विपाकमाहु ॥
२३—ये दुट्ठ संकप्पमना मनुस्सा
कायेन वाचाय च संकिळिट्ठा ।
कायस्स भेदा अभिसंपरायं
असंसयन्ते निरयं उपेन्ति ॥
२४—अपरे पन सुगतिं आसमान
दाने रता संगहीतत्तभावा ।
कायस्स भेदा अभिसंपरायं
असंसयन्ते सुगतिं उपेन्तीति ॥
२५—तं किन्ति जानेय्यं अहं अवेच्च
कल्याणपापस्स अयं विपाको ।
किं वाहं दिस्वा अभिसद्दहेय्यं
को वापि मंसद्दहापेय्य एतन्ति ॥
२६—दिस्वा च सुत्वा अभिसद्दहस्सु
कल्याणपापस्स अयं विपाको ।
कल्याणपापे उभये असन्ते
सियानु सत्ता सुगता दुग्गता वा ॥
२७—नो चेत्थ कम्मानि करेय्य मच्चा
कल्याणपापानि मनुस्सलोके ।
नाहेसुं सत्ता सुगता दुग्गता वा
हीना पनीता च मनुस्सलोके ॥
२८—यस्मा च कम्मानि करोन्ति मच्चा
कल्याणपापानि मनुस्सलोके ।
तस्मा सत्ता सुगता दुग्गता वा
हीना पनीता च मनुस्सलोके ॥
२९—द्वयज्ज कम्मानं विपाकमाहु
सुखस्स दुक्खस्सच वेदनीयं ।
ता'व देवता परिवारयन्ति
पच्चन्ति बाला द्वयतं अपस्सिनो'ति

३०—नमत्थि कम्मानि सयं कतानि
दत्वापि मे नत्थि सो आदिसेय्य।
अच्छादनं सयनमत्थन्नपानं
ते नम्हि नग्गो कसिरपवुत्तीति ॥
३१—सिया नु खो कारणं किञ्चि यक्ख
अच्छादनं येन तुवं लभेथ
आचिक्ख मे त्वं (यत्व) यदत्थि हेतु
सद्धापितं हेतुवचो सुणोति ॥
३२—कप्पितको नाम इधत्थि भिक्खु
झायि सुसीलो अरहा विमुत्तो ।
गुत्तिन्द्रियो संवुतपातिमोक्खो
सीतिभूतो उत्तमदिट्ठिपत्तो ॥
३३—सखिलो वदञ्ञु सुवचो सुमुखो
स्वागमो सुप्पटिमुत्तको चापि ।
पुञ्ञस्स खेत्तं अरणविहारी
देवमनुस्सानञ्च दक्खिणेय्यो ॥
३४—सन्तो विधूमो अनीघो निरासो
मुत्तो विसल्लो अममो अवंको
निरुपधि सब्बपापञ्चखीणो
तिस्सो विज्जा अनुपत्तो जुतिमा ॥
३५—अप्पञ्ञातो दिस्वा पि न सुजानो
मनि नं वज्जीसु ओहृरन्ति
जानन्ति तं यक्खभूतं अनेजं ।
कल्याणधम्मं विचरन्ति लोके ॥
३६—तस्स तुवं एकं युगं दुवे वा
ममुद्दिसित्वान सचे ददेथ ।
पतिग्गहीतानि च तानि पस्स
ममञ्च पस्सेथ संनद्धदुस्सन्ति ॥
३७—कस्मि पदेसे समणं वसन्तं
गन्त्वान पस्सेमु मयं इदानि ।
समज्ज कंखं विचिकिच्छितञ्च
दिट्ठि विसूकानि को विनोदये चे'ति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

३८—एसो निसिन्नो कपिनच्च नायं
परिवारितो देवताहि बहूहि ।
धम्मकथं भासति सच्चनामो
सकस्मि अच्छेरके अप्पमत्तो'ति ॥

३९—तथाहं कस्सामि गन्त्वा इदानि
अच्छादयिस्सं समणं युगेन ।
पटिग्गहीतानि च तानि पस्स
तुवञ्च पस्सेमु संनद्धदुस्सन्ति ॥

४०—मा अक्खणे पब्बजितं उपागमि
साधुवो लिच्छवि नेस धम्मो ।
ततो च काले उपसंकमित्वा
तत्थेव पस्सामि रहोनिसिन्नन्ति ॥

४१—तथाहि वत्वा अगमासि तत्थ
परिवारितो दासगणेन लिच्छवि ।
सो तं नगरं उपसंकमित्वा
वासुपगञ्छित्थ सके निवेसने ॥

४२—ततो च काले गिहिकिच्चानि कत्वा
नहात्वा पिवित्वा च खणं लभित्वा ।
विचेय्य पेळतो च युगानि अट्ठ
गाहापयि दासगणेन लिच्छवि ॥

४३—सोतं पदेसं उपसंकमित्वा
तं अद्दस समणं सन्तचित्तं ।
पटिक्कन्तं गोचरतो निवत्तं
सीतिभूतं रुक्खमूले निसिन्नं ॥

४४—तमेनं अवोच उपसंकमित्वा
अप्पाबाधं फासुविहारञ्च पुच्छि ।
वेसालियं लिच्छवि अहं भद्दन्ते
जानन्ति मं लिच्छविअम्बसक्खरो ॥

४५—इमानि मे अट्ठयुगानि सुभानि
पटिग्गण्ह भन्ते पदामि तुय्हं ।
तेनेव अत्थेन इधागतो'स्मि
यथा अहं अत्तमनो भवेय्यं ॥

४६—दूरतो'व समणब्राह्मणा
निवेसनन्ते परिवज्जयन्ति ।
पत्तानि भिज्जन्ति• तव निवेसने
संघाटियो पापि विडालपन्ति ॥
४७—अथापुरे पादकुदारिकाहि
अवंसिरा समणा पाटियन्ति ।
एतादिसं पब्बजितं विहेसं
तया कतं समणा पापुणन्ति ॥
४८—तिणेन तेसं पि न त्वं अदासि
मूळ्हस्स मग्गं पि न पावदासि ।
अन्धस्स दण्डं सयमादीयासि
एतादिसो कदरियो असंवुतो ॥
४९—अथ त्वं केन वण्णेन किमेव दिस्वा
अम्हेहि सह संविभागं करोसि ।
पच्चेमि भन्ते यं त्वं वदेसि
विमोसयि समणब्राह्मणो 'थ ॥
५०—खिड्डुत्थिको नो च पदुट्ठचित्तो
एतं पि मे दुक्कटमेव भन्ते ।
खिड्डाय खो पसवितु पापं
वेदेति दुक्खमसमत्थभोगि ॥
५१—दहरो युवा नग्गनीयस्स भागी
किं सु ततो दुक्खतरस्स होति ॥
५२—तं दिस्वा संवेगमलमत्थं भन्ते
तप्पच्चया चाहं ददामि दानं ।
पटिगण्ह भन्ते वत्थयुगानि अट्ठ
यक्खस्सिमागच्छन्तु दक्खिणायो ॥
५३—अदाहि दानं बहुधा पसट्ठं
ददतो च ते अक्खयधम्ममत्थु ।
पटिग्गण्हापि ते वत्थयुगानि अट्ठ
यक्खस्सिमागच्छन्तु दक्खिणायो ॥
५४—ततो हि सो आचमयित्वा लिच्छवि
थेरस्स दत्वान युगानि अट्ठ ।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

पटिग्गहीतानि पत्तानि वासु
यक्खञ्च पस्सेथ संनद्धदुस्सं ॥
५५—तमद्दस चन्दनसारलित्तं
आजञ्ञमारुह्य उळारवण्णं ।
अलंकतं साधुनिवत्थदुस्सं
परिवारितं यक्खमहिद्धिपत्तं ॥
५६—सो तं दिस्वा अत्तमनो उदग्गो
पहट्ठचित्तो 'वसु भग्गरूपो ।
कम्मञ्च दिस्वान महाविपाकं
संदिट्ठिकं चक्खुना सच्छिकत्वा ॥
५७—तमेनमवोच उपसंकमित्वा
दस्सामि दानं समणब्राह्मणानं ।
न चापि मे किञ्चि अदेय्यमत्थि
तुवञ्च मे यक्ख बहूपकारो ॥
५८—तुवञ्च मे लिच्छवि एकदेसं
अदासि दानानि अमोघमेतं ।
स्वाहं करिस्सामि तया'वसक्खि
अमानुसो मानुसकेन सद्धिं ॥
५९—गति च बन्धु च परायनञ्च
मित्तो वा मासि अप्पदेवतासि ।
यथा महं पञ्जलिको भवित्वा
इच्छामि तं यक्ख पुनापि दट्ठुं ॥
६०—सचे तुवं अस्सद्धो भविस्ससि
कदरियरूपोपन्नचित्तो ।
तेनेव मं लिच्छवि दस्सनाय
दिस्वा च तं नापि च आलपिस्सं ॥
६१—सचे तुवं भविस्ससि धम्मगारवो
दाने रतो संगहीतत्तभावो
ओपानभूतो समणब्रह्मणानं
एवं ममं लिच्छवि दस्सनाय ॥
६२—दिस्वा च तं आळपिस्सं भद्दन्ते
इमञ्च सूलतो लहु पमुञ्च ।

४

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

यतो निदानं अकटिम्ह सक्खिं
मञ्ञामु सूलावुतकस्स कारणा
ते अञ्ञमञ्ञं अकरिम्ह सक्खिं ।।

६३—अयञ्च सूलावुतो लहुं पमुत्तो
सक्कच्च धम्मानि समाचरन्तो
मुञ्चेय्य सो निरयाव तम्हा
कम्मं सिया अञ्ञत्र सवेदनीयं ।।

६४—कप्पितकञ्च उपसंकमित्वा
तेन सह संविभजित्वा काले
सयं मुखेन उपनिस्सज्ज पुच्छ
सो ते अक्खिस्सति एतमत्थं ।।

६५—तमेव भिक्खुं उपसंकमित्वा पुच्छस्सु
पुञ्ञत्थिको नेव पदुट्ठचित्तो ।
सो तेसु तं असुतं वापि धम्मं
सब्बं पि अक्खिस्सति यथापजानं
सुतो च धम्मं सुगतिं अक्खिस्स ।।

६६—सो तत्थ रहस्सं समुल्ळयित्वा
सक्खिं अकरित्वान अमानुसेन पक्कामि ।
सो लिच्छवीनं सकासं
अथब्रवि परिसं संन्निसिन्नं ।।

६७—सुणन्त भोन्तो मम एकवाक्यं
वरं वरिस्सं लभिस्सामि अत्थं ।
सूलावुतो पुरिसो लुद्दकम्मो
पणीतदण्डो अनुसत्तरूपो ।।

६८—एत्तावता वीसतिरत्तिमत्ता
यतो आवुतो नेव जीवति न मतो
ताहं मोचयिस्सामि दानि
यथा मतिं अनुजानातु संघो ।।

६९—एतञ्च अञ्ञञ्च ळहुं पमुञ्च
को तं वदेथ तथा करोन्तं ।
यथा पजानासि तथा करोहि
यथा मतिं अनुजानाति संघो ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

७०—सो तं पदेसं उपसंकमि
सूलावुतं मोचयि खिप्पमेव ।
मा भायि सम्मा तं अवोच
तिकिच्छकानञ्च उपट्ठपेसि ॥

७१—कप्पित्तकञ्च उपसंकमित्वा
तेन सह संविभजित्वान काले ।
सयं मुखेन नेव उपनिसज्ज लिच्छवि
कथेव पुच्छि तं कालं कारणत्थिको ।

७२—६७. c. d. ६८. a. b.

७३—सो मोचितो च गन्त्वा मया इदानि
एतस्स यक्खस्स वचो हि भन्ते ।
सिया नु खो कारणं किञ्चिदेव
येन सो निरयं नो वजेय्य ॥

७४—आचिक्ख भन्ते यदि अत्थि हेतु
सद्धायितं हेतु वो सुणोम ।
न तेसं कम्मानं विनासमत्थि
अवेदयित्वा इध ब्यन्ति भावो ॥

७५—स चे सो कम्मानि समाचरेय्य
सक्कञ्च रत्तिं दिवं अप्पमत्तो
मुञ्चेय्य सो निरया व तम्हा
कम्मं सिया अञ्ञत्र वेदनीयं ॥

७६—अञ्ञातो एसो पुरिसस्स अत्थो
ममं पी दानि अनुकम्प भन्ते ।
अनुसास मं ओवद भूरिपञ्ञ
यथा अहं नेव निरयं वजेय्यं ॥

७७—अज्जेव बुद्धं सरणं उपेहि
धम्मञ्च संघञ्च पसन्नचित्तो ।
तथेव सिक्खापदानि पञ्च
अकण्डफुल्लानि सोमादीयस्सु ।

७८—पाणातिपाता विरमस्सु खिप्पं
लोके अदिन्नं परिवज्जयस्सु ।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

अमज्जपो मा च मुसा अभासि
सकेन दारेण च होहि तुट्ठो ॥

७९—इमञ्च अट्ठङ्गवरं उपेतं ।
समादियाहि कुसलं सुखिन्द्रियं ॥

८०—चीवरं पिण्डपातञ्च पच्चयं सयनासनं ।
अन्नपानं खादनीयं वत्तं सेनासनानि च ॥

८१—ददाहि उजुभूतेसु विप्पसन्नेन चेतसा
भिक्खू च सीलसंपन्ने वीतरागे बहुस्सुते
तप्पेसि अन्नपानेन सदा पुञ्ञं पवड्ढति ॥

८२—एवञ्च कम्मानि समाचरन्तो
सक्कच्च रत्तिन्दिवं अप्पमत्तो ।
मुञ्च त्वं निरया व तुम्हा
कम्मं सिया अञ्ञत्र वेदनीयं ॥

८३—अज्जेव बुद्धं सरणं उपेमि
धम्मञ्च संघञ्च पसन्नचित्तो ।
तथेव सिक्खापदानि पञ्च
अखण्डफुल्लानि समादीयामि ॥

८४—पाणातिपाता विरमामि खिप्पं
लोके अदिन्नं परिवज्जयामि
अमज्जपो नो च मुसा भणामि
सकेन दारेण च होमि तुट्ठो ॥

८५—इमञ्च अट्ठंगवरं उपेतं
समादीयानि कुसलं सुखिन्द्रियं ।
चीवरं पिण्डपातञ्च पच्चयं सयनासनं
अन्नपानं खादनीयं वत्थं सेनासनानि च ॥

८६—भिक्खू च सीलसंपन्ने वीतरागे बहुस्सुते ।
ददामि न विकप्पामि बुद्धानं सासने रतो ॥

८७—एतादिसो लिच्छवि अम्बसक्खरो
वेसालियं अञ्ञतरो उपासको ।
सद्धो मुदुकारकरो भिक्खु
संघञ्च सक्कच्च तदा उपट्ठहि ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

८८—सूलावुतो च आरोगो हुत्वा सेरिसुखं
पब्बज्जं उपागमि ।
आगम्म कप्पितकुत्तमं उभो पि
सामञ्ञफलानि अज्झगुं ॥
८९—एतादिसा सप्पुरिसानं सेवना
महाफला होति सतं विजानतं ।
सूलावुतो अग्गफलं फुस्ससि
फलं कनिट्ठं पन अम्बसक्खरो 'ति ॥

अम्बसक्खरपेतवत्थु

४—२

सेरिस्सकपेतवत्थु

४—३

१—राजा पिङ्गलको नाम सुरट्ठानं अधिपति ।
अहु मोरियानं उपट्ठानं गन्त्वा सुरट्ठं पुनरागमा ॥
२—उण्हे मज्झन्तिके काले राजा पङ्कमुपागमि ।
अद्दस मग्गं रमणीयं पेतानं वण्णनापथं ॥
३—सारथिं आमन्तयि राजा अयं मग्गो रमणीयो ।
खेमो सोवत्थिको सिवो इमिना 'व सारथि याहि ॥
४—सुरट्ठानं सन्तिके इतो तेन पायासि
सोरट्ठो सेनाय चतुरङ्गिनिया ॥
५—उब्बिग्गरूपो पुरिसो सुरट्ठं एतदब्रुवि ।
कुमग्गं पटिपन्नम्हा भिंसनं लोमहंसनं ॥
६—पुरतो पदिस्सति मग्गो पच्छतो च न दिस्सति ।
कुमग्गं पटिपन्नम्हा यमपुरिसानं सन्तिके ॥
७—अमानुसो वायति गन्धो घोसो सूयति दारुणो ।
संविग्गो राजा सुरट्ठो सारथिं एतदब्रुवि ॥
८—कुमग्गं पटिपन्नम्हा भिंसनं लोमहंसनं ।
पुरतो व दिस्सति मग्गो पच्छतो च न दिस्सति ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

९—कुमग्गं पटिपन्नम्हा यमपुरिसानं सन्तिके ।
अमानुसो वायति गन्धो घोसो सूयति दारुणो ॥
१०—हत्थिक्खन्धञ्च आरुय्ह ओलोकेन्तो चतुद्दिसा ।
अद्दस निग्रोधं रमणीयं पादपं छायासंपन्नं ॥
११—नीलब्भवण्णसदिसं मेघवण्णसिरन्निभं ।
सारथिं आमन्तयि राजा किं एसो दिस्सति ब्रहा ।
नीलब्भवण्णसदिसो मेघवण्णसिरन्निभो ॥
१२—सो निग्रोधो सो महाराजा पादपो छायासंपन्नो ।
नीलब्भवण्णसदिसो मेघवण्णसिरन्निभो ॥
१३—तेन पायासि सुरट्ठो येन सो दिस्सति ब्रहा ।
नीलब्भवण्णसदिसो मेघवण्णसिरन्निभो ॥
१४—हत्थिक्खन्धतो ओरुय्ह राजा रुक्खं उपागमि ।
निसीदि रुक्खमूलस्मि सामच्चो सपरिज्जनो ॥
१५—पूरं पानीयकरकं पूवे चित्ते च अद्दस ।
पुरिसो देववण्णीति सब्बाभरणभूसितो ।
उपसंकमित्वा राजानं सुरट्ठं एतदब्रुवि ॥
१६—स्वागतं ते महाराज अथो ते अदुरागतं ।
पिवतु देवो पानीयं पूवे खाद अरिंदम ॥
१७—पिवित्वा राजा पानीयं सामच्चो सपरिजनो
पूवे खादित्वा पिवित्वा च सुरट्ठो एतदब्रुवि ।
१८—देवता नु 'सि गन्धब्बो आदु सक्को पुरिंददो ।
अजानन्तो तं पुच्छाम कथं जानेमु तं मयं ॥
१९—नम्हि देवो न गन्धब्बो नापि सक्को पुरिंददो ।
पेतो अहं महाराज सुरट्ठ इधमागतो ॥
२०—किं सीलो किं समाचारो सुरट्ठस्मि पुरे तुवं ।
केन ते ब्रह्मचरियेन आनुभावो अयं तव ॥
२१—तं सुणोहि महाराज अरिंदम रट्ठवड्ढनं ।
अमच्चा पारिसज्जा च ब्राह्मणो च पुरोहितो ॥
२२—सुरट्ठस्मा अहं देव पुरिसो पापचेतसो ।
मिच्छादिट्ठि च दुस्सीलो कदरियो परिभासको ॥
२३—ददन्तानं करोन्तानं वारयिस्सं बहुजनं ।
अञ्ञेसं ददमानानं अन्तरायं करोमहं ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२४—विपाको नत्थि दानस्स संयमस्स कुतो फलं ।
नत्थि आचरियो नाम अदन्तं को दमेस्सति ॥
२५—समतुल्यानि भूतानि कुले जेट्ठापचायिको ।
नत्थि बलं विरियं वा कुतो उट्ठानपोरिसं ॥
२६—नत्थि दानफलं नाम न विसोधेति वेरिनं ।
लद्धेय्यं लभते मच्चो नीयति परिणामजं ॥
२७—नत्थि माता पिता भाता लोको नत्थि इतो परं ।
नत्थि दिन्नं नत्थि हुतं सुनिहितं पि न विज्जति ॥
२८—यो पि न हनेय्य पुरिसं परस्स छिन्दिते सिरं ।
न कोचि किञ्चि हनति सत्तन्नं विवरमन्तरे ॥
२९—अच्छेज्ज भेज्जो जीवो अट्ठं सो गूळपरिमण्डलो ।
योजनानि सता पञ्च को जीवं छेतुमरहति ॥
३०—यथा सुत्तगूळे खित्ते निब्बेठेन्तो पलायति
एवमेव पि सो जीवो निब्बेठेन्तो पलायति ॥
३१—यथा गामतो निक्खम्म अञ्ञं गामं पविसति ।
एवमेवं पि सो जीवो अञ्ञं कायं पविसति ॥
३२—यथा गेहतो निक्खम्म अञ्ञं गेहं पविसति ।
एवमेवं पि सो जीवो अञ्ञं बोन्दि पविसति ॥
३३—चूळासीति महाकप्पिनो सतसहस्सानि
ये च बाला ये च पण्डिता संसारं खेपयित्वान ।
दुक्खस्सन्तं करिस्सरे मितानि सुखदुक्खानि ।
दोणेहि पिटकेहि च जिनो सब्बं पजानाति
समूळ्हा इतरा पञ्ञा एवं दिट्ठि पुरे आसिं ॥
३४—समूळ्हो मोहपारुतो मिच्छादिट्ठि च दुस्सीलो
कदरियो परिभासको ओरं मे छहि मासेहि कालकिरिया भविस्सति ॥
३५—एकन्तं कटुकं घोरं निरयं पपतिस्साहं ।
चतुक्कण्णं चतुद्वारं विभत्तं भागसो मितं ॥
३६—अयोपाकारपरियन्तं अयसा पटिकुज्जितं ।
तस्स अयोमया भूमि जलिता तेजसा युता ॥
३७—समन्ता योजनसतं फरित्वा तिट्ठति सब्बदा ।
वस्ससतसहस्सानि घोसो सूयति तावदे ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

लक्खो एसो महाराज सतभागा वस्सकोटियो
कोटिसतसहस्सानि निरये पच्चरे जना
मिच्छादिट्ठी दुस्सीला ये च अरियूपवादिनो
तत्थाहं दीघमद्धानं दुक्खं वेदिस्सं वेदनं ॥
३८—फलं पापस्स कम्मस्स तस्मा सोचामहं भुसं
तं सुणोहि महाराज अरिंदम रट्ठवड्ढनं
धीता मय्हं महाराज उत्तराभद्दमत्थु ते ॥
३९—करोति भद्दकं कम्मं सीलेसूपोसथेरता
सञ्ञता संविभागी च वदञ्ञा विगतमच्छरा ॥
४०—अखण्डकारी सिक्खायं सुण्हा परकुलेसु च
उपासिका सक्यमुनिनो सम्बुद्धस्स सिरीमतो ॥
४१—भिक्खु च सीलसंपन्नो गामं पिण्डाय पाविसि
उक्खित्तचक्खु सतिमा गुत्तद्वारो सुसंवुतो ।
सपदानं चरमानो अगमा तं निवेसनं ॥
४२—तमद्दस महाराज उत्तरा भद्दमत्थुते ।
पूरं पानीयस्स करकं पूवे चित्ते च सा अदा ॥
४३—पिता मे कालकतो भन्ते तस्स तं ओकप्पतु ।
समनन्तरानुदिट्ठो विपाको उपपज्जथ ॥
४४—भुञ्जामि कामकामी राजा वेस्सवणो यथा ।
तं सुणोहि महाराज अरिंदम रट्ठवड्ढनं ॥
४५—सदेवकस्स लोकस्स बुद्धो अग्गो पवुच्चति ।
तं बुद्धं सरणं गच्छ सपुत्तदारे अरिंदम ॥
४६—अट्ठङ्गिकेन मग्गेन फुसन्ति अमतं पदं ।
तं धम्मं सरणं गच्छ सपुत्तदारे अरिंदम ॥
४७—चत्तारो मग्गपटिपन्ना चत्तारो च फले ठिता ।
एस संघो उजुभतो पञ्ञासीलसमाहितो ॥
४८—तं संघं सरणं गच्छ सपुत्तदारे अरिंदम ॥
पाणातिपाता विरमस्सु खिप्पं
लोके अदिन्नं परिवज्जयस्सु
अमज्जपा मा च मुसा अभणि
सकेन दारेन च होहि तुट्ठो ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

४९––अत्थकामो 'सि मे यक्ख हितकामोसि देवते ।
करोमि तुय्हं वचनं त्वमसि आचरियो मम ।।
५०––उपेमि सरणं बुद्धं धम्मञ्चापि अनुत्तरं ।
संघञ्च नरदेवस्स गच्छामि सरणं अहं ।।
५१––पाणातिपाता विरमामि खिप्पं
लोके अदिन्नं परिवज्जयामि
अमज्जपो नो च मुसा भणामि
सकेन दारेन होमि तुट्ठो ।।
५२––ओधुनामि महावाते नदिया वा सीघंगामिया ।
वमामि पापकं दिट्ठिं बुद्धानं सासने रतो ।।
५३––इदं वत्वान सुरट्ठो विरमित्वा पापदस्सनं ।
नमो भगवतो कत्वा पामोक्खो रथमारुय्हीति ।।

नन्दिकापेतवत्थु

४––४

रेवतीपेतवत्थु

४––५

१––इदं मम उच्छुवनं महन्तं
निब्बत्तति पुञ्ञफलं अनप्पकं ।
तं दानि मे परिभोगं न उपेति
आचिक्ख भन्ते किस्स अयं विपाको ।।
२––विहञ्ञामि खज्जामि च वायमामि च
परिसक्कामि परिभुञ्जितं किञ्चि ।
स्वाहं छिन्नातुमो कपणो सालपामि
किस्स कम्मस्स अयं विपाको ।।
३––विघातो चाहं परिपतामि छमायं
परिवत्तामि वारिचरो व घम्मे ।
रुदतो च मे अस्सुका निग्गलन्ति
आचिक्ख भन्ते किस्स अयं विपाको ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

४—छातो किलन्तो च पिपासितो च
संतासितो सातसुखं न विन्दे ।
पुच्छामि तं एतमत्थं भदन्ते
कथन्नु उच्छुपरिभोगं लभेय्यं ॥
५—पुरे तुवं कम्ममकसि अत्तना
मनुस्सभूतो पुरिमाय जातिया ।
अहञ्च तं एतमत्थं वदामि
सुत्वान तं एतमत्थं विजानं ॥
६—उच्छू तुवं खादमानो पयातो
पुरिसो ते पिट्ठितो अनुगच्छि ।
सो च तं पच्चासन्तो कथेसि
तस्स तुवं न किञ्चि आलपित्थ ॥
७—सो च तं अभिण्हं आयाचि
देहि उच्छुन्ति च तं अवोच ।
तस्स तुवं पिट्ठितो उच्छुं अदासि
तस्सेतं कम्मस्स अयं विपाको ॥
८—इन्घ तुवं पिट्ठितो गण्ह उच्छुं
गहेत्वा खादस्सु यावदत्थं ।
तेनेव त्वं अत्तमनो भविस्ससि
हट्ठो उदग्गो च पमोदितो च ॥
९—गन्त्वान सो पिट्ठितो अग्गहेसि
गहेत्वान त्वं खादि यावदत्थं
तेनेव सो अत्तमनो अहोसीति ॥

उच्छुपेतवत्थु

४—६

१—सावत्थी नाम नगरं हिमवन्तस्स पस्सतो ।
तत्थ सु द्वे कुमारा च राजपुत्ता 'ति मे सुतं ॥
२—पमत्ता राजनीयेसु कामस्सादाभिनन्दिनो ।
पच्चुपन्ने सुखे गिद्धा न ते पस्सिं सु नागतं ॥
३—ते चुता च मनुस्सत्ता परलोकं इतो गता ।
ते 'ध घोसेन्ति न दिस्सन्तो पुब्बे दुक्कटं अत्तनो ॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

४—बहूसु वत सन्तेसु देय्यधम्मे उपट्ठिते।
नासक्खिम्हा च अत्तानं परित्तसोत्थिं कातुं सुखावहं
५—किं ततो पापकं अस्स सन्तो राजकुला चुता।
उपपन्ना पेतविसयं खुप्पिपासा समप्पिता॥
६—सामिनो इध हुत्वान होन्ति अस्सामिनो तहिं।
चरन्ति खुप्पिपासाय मनुस्सा ओन्नतोनता॥
७—एवमादीनवं ञत्वा इस्सरमानसंभवं।
पहाय इस्सरमदं भवे सग्गगतो नरो।
कायस्स भेदा सप्पञ्ञो सग्गं सो उपपज्जतीति॥

कुमारपेतवत्थु

४—७

१—पुब्बे कतानं कम्मानं विपाको मथये मनं।
रूपे सद्दे रसे गन्धे पोट्ठब्बे च मनोरमे।
२—नच्चं गीतं रतिं खिड्डं अनुभुत्वा अनप्पकं
उय्याने चरित्वान पविसन्तो गिरिब्बजं।
३—इसिं सुनेत्तमद्दक्खि अत्तदन्तं समाहितं।
अप्पिच्छं हिरीसंपन्नं उञ्छे पत्तागते रतं॥
४—हत्थिक्खन्धतो ओरुय्ह लद्धा भन्ते 'ति च ब्रुवि।
तस्स पत्तं गहेत्वान उच्चं पग्गय्ह खत्तियो॥
५—थण्डिले पत्तं भिन्दित्वा हसमानो अपक्कमि।
रञ्ञो कितवस्साहं पुत्तो किं मं भिक्खु करिस्ससि॥
६—तस्स कम्मस्स फरुसस्स विपाको कटुको अहु।
यं राजपुत्तो वेदेसि निरयम्हि समप्पितो॥
७—छळेव चतुरासीति वस्सानि नहुतानि च।
भुसं दुक्खं निगच्छिट्ठो निरये कतकिब्बिसो॥
८—उत्तानो पि च पच्चित्थ निकुज्जो वामदक्खिणो।
उद्धं पादो ठितो चेव चिरं बालो अपच्चिथ॥
९—बहूनि वस्ससहस्सानि पूगानि नहुतानि च।
भुसं दुक्खं निगच्छिट्ठो निरये कतकिब्बिसो॥

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

१०—एतादिसं खो कटुकं अप्पदुट्ठपदोसिनं ।
पच्चन्ति पापकम्मन्ता इसिं आसज्ज सुब्बतं ॥
११—सो तत्थ बहुवस्सानि वेदयित्वा बहुदुक्खं ।
खुप्पिपासहतो नाम पेतो आसि ततो चुतो ॥
१२—एवं आदीनवं दिस्वा इस्सरमदसंभवं ।
पहाय इस्सरमदं निवातमनुवत्तये ॥
१३—दिट्ठेव धम्मे पासंसो ये सु बुद्धेसु सगारवो ।
कायस्स भेदा सप्पञ्ञो सग्गं सो उपपज्जतीति ॥

राजपुत्तपेतवत्थु

४—८

१—गूथकूपतो उग्गन्त्वा को नु दीनो सि तिट्ठसि ।
निसंसयं पापकम्मन्तो किन्नु सद्दयसे तुवन्ति ॥
२—अहं भन्ते पेतो 'म्हि दुग्गतो यमलोकिको ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकमितो गतो'ति ॥
३—किन्नु कायेन वाचाय मनसा दुक्कटं कतं ।
किस्स कम्म विपाकेन इदं दुक्खं निगच्छसीति ॥
४—अहु आवासिको मय्हं इस्सुकी कुलमच्छरी ।
अज्झासितो मय्हं घरे कदरियो परिभासके
५—तस्साहं वचनं सुत्वा भिक्खवो परिभासिस्सं ।
तस्स कम्मविपाकेन पेतलोकमितो गतो 'ति ॥
६—अमित्तो मित्तवण्णेन यो ते आसि कुलुपको ।
कायस्स भेदा दुप्पञ्ञो किन्नु पेच्च गतिं गतो 'ति ॥
७—तस्सेवाहं पापकम्मस्स सीसे तिट्ठामि मत्थके ।
सो च परविसयं पत्तो ममेव परिवारको ॥
८—यं भद्दन्ते 'हनन्तञ्ञे एतं मे होति भोजनं ।
अहञ्च खो यं 'हनामि एतं सो उपजीवतीति ॥

गूथखादकपेतवत्थु

४—९

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

गूथखादकपेतवत्थु

४—१०

१—नग्गा दुब्बणरूपा 'थ किसा धमनिसंठिता ।
उप्फासुलिका किसका के नु तुम्हे 'थ मारिसा 'ति
२—मयं भद्दन्ते पेतम्हा दुग्गता यमलोकिका ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकमितो गता 'ति ।।
३—किन्नु कायेन—२. १. ३
४—अनवज्जेसु तित्थेसु विचिनिम्ह'ड्ढमासकं ।
सन्तेसु देय्यधम्मेसु दीपं नाकम्हमत्तनो ।।
५—नदिं उपेम तसिता रित्तका परिवत्तति
छायं उपेम उण्हेसु आतपो परिवत्तति ।।
६—अग्गिवण्णो 'व नो वातो डहन्तो उपवायति ।
एतञ्च भन्ते अरहाम अञ्ञञ्च पापकं ततो ।।
७—अपि योजनानि गच्छाम छाता आहारगिद्धिनो ।
अलद्धा एव निवत्ताम अहो नो अप्पपुञ्ञता ।।
८—छाता पमुच्छिता भन्ते भूमियं पटिसुम्भिता
उत्ताना पतिकिराम अवकुज्जा पतामसे ।।
९—ते च तत्थेव पतिता भूमियं पटिसुम्भिता ।
उरं सीसञ्च घट्टेम अहो नो अप्पपुञ्ञता ।।
१०—एतञ्च भन्ते अरहाम अञ्ञञ्च पापकं ततो ।
सन्तेसु देय्यधम्मेसु दीपं नाकम्हमत्तनो ।।
११—ते हि नुन इतो गन्त्वा योनिं लद्धान मानुसिं ।
वदञ्ञू सीलसंपन्ना काहाम कुसलं बहुन्ति ।।

गणपेतवत्थु

४—११

१—दिट्ठा तया निरया तिरच्छानयोनी ।
पेता असुरा अथ वा पि मनुस्सा देवा ।
सयमद्दस कम्मविपाकमत्तनो
नेस्सामि तं पाटलिपुत्तमक्खटं ।
तत्थ गन्त्वा कुसलं करोहि कम्मन्ति ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

२—अत्थकामो सि मे यक्ख हितकामोसि देवते ।
करोमि तुय्हं वचनं त्वमसि आचरियो मे ।।

३—दिट्ठा मया = १. a. b. c.
काहामि पुञ्ञानि अनप्पकानीति ।।

पाटलिपुत्तपेतवत्थु

४—१२

१—अयञ्च ते पोक्खरणी सुरम्मा
समा सुप्पतित्था च महोदका च ।
सुपुप्फिता भमरगणानुकिण्णा
कथं तया लद्धा अयं मनुञ्ञा ।।

२—इदञ्च ते अम्बवनं सुरम्मं
सब्बोतुकं धारयति फलानि ।
सुपुप्फितं भमरगणानुकिण्णं
कथं तया लद्धमिदम्बिमानन्ति ।।

३—अम्बपक्कोदकं यागुं सीतच्छाया मनोरमा ।
धीताय दिन्नदानेन तेन मे इध लब्भतीति ।।

४—संदिट्ठकं एव पस्सथ दानस्स
दमस्स संयमस्स विपाकं ।
दासी अहं च अय्यकुलेसु हुत्वा
सुणिसा होमि अगारस्स इस्सरा 'ति ।।

५—असातं सातरूपेन पियरूपेन अप्पियं ।
दुक्खं सुखस्स रूपेन पमत्तं अतिवत्ततीति ।।

अम्बपेतवत्थु

४—१३

१—यं ददाति न तं होति देथेव दानन्दत्वान ।
उभयं तरति भयं तेन दानेन-
गच्छति जागरथ मा पमज्जथा 'ति ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

अक्खरुक्खपेतवत्थु

४—१४

१—मयं भोगे संहरिम्ह समेन विसमेन च ।
ते अञ्ञे परिभुञ्जन्ति मयं दुक्खस्स भागिनीति ।

भोगसंहरपेतवत्थु

४—१५

१—सट्ठिवस्ससहस्सानि परिपुण्णानि सब्बसो ।
निरये पच्चमानानं कदा अन्तो भविस्सति ।।
२—नत्थि अन्तो कुतो अन्तो न अन्तो पतिदिस्सति ।
तथा हि पकतं पापं मम तुय्हञ्च मारिस ।।
३—दुज्जीवितं जीवम्ह ये सन्ते न ददम्हसे ।
सन्तेसु देय्यधम्मेसु दीपं नाकम्ह अत्तनो ।।
४—सो हि नुन इतो गन्त्वा योनिं लद्धान मानुसिं ।
वदञ्ञू सीलसंपन्नो काहामि कुसलं बहुन्ति ।।

सेट्ठिपुत्तपेतवत्थु

४—१६

१—किन्नु उम्मत्तरूपो च मिगो भन्तो व धावसि ।
निसंसयं पापकम्मं किन्नु सद्दयसे तुवन्ति ।।
२—अहं भन्ते पेतो 'म्हि दुग्गतो यमलोकिको ।
पापकम्मं करित्वान पेतलोकमितोगतो ।।
३—सट्ठिकूटसहस्सानि परिपुण्णानि सब्बसो ।
सीसे मय्हं निपतन्ति ते भिन्दन्ति च मत्थकन्ति ।।
४—किन्नु कायेन—२. १. ३
५—सट्ठिकूटसहस्सानि-पे-सीसे तुय्हम्,
६—अथ'द्दुस्सासिं सम्बुद्धं सुनेत्थं
भावितिन्द्रियं ।
निसिन्नं रुक्खमूलस्मिं
झायन्तं अकुतोभयं ।।

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

७—सालित्तकप्पहारेन वो भिन्दिस्सन्तमत्थकं ।
तस्स कम्मविपाकेन इदं दुक्खं निगच्छति ॥
८=३.
९—धम्मेन ते कापुरिस सत्थि-पे-मत्थकन्ति ॥
see 3

सट्ठिकूटसहस्सपेतवत्थु

महावग्गो चतुत्थो

पेतवत्थु समत्तं

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com